

the
PLAIN TRUTH
a magazine of understanding
(NEDERLANDSE EDITIE)

de
ECHTE WAARHEID

een tijdschrift voor een zuiver begrip

CHINA –
Een nieuwe opendeurpolitiek?

Wat onze lezers schrijven

Stille epidemie

„Op de kazerne, waar ik uw tijdschrift op de kamer had, verwekte uw artikel 'De stille epidemie' nogal wat opwinding. Meteen ontbrandde er een discussie.

„Bij dit artikel verwijst u naar het boek *The Missing Dimension in Sex*. Zoudt u mij dat boek willen toesturen? Ik heb reeds meerdere boeken van u ontvangen en steeds ben ik verbaasd over de goede afwerking en de duidelijkheid. Bovendien kan het boek mij van nut zijn, daar ik in de nabije toekomst op een middelbare school kom te staan waar het onderwerp sex bij kinderen van die leeftijd in het middelpunt van de belangstelling staat.”

H.B., Hulst

„Ik heb zojuist uw nummer gelezen waarin het stuk over 'De stille epidemie'. Daar ik verpleger ben en veel van deze zaken afweet moet ik toch mijn petje afnemen voor Donald D. Schroeder.

„In verband hiermee zou ik graag het boekje *The Missing Dimension in Sex* willen ontvangen.”

E.A.M.v.G., Venlo

Succes

„Ik heb uw artikel 'Wat weerhoudt u van werkelijk succes' gelezen in *De ECHTE WAARHEID* van januari en zou graag willen, dat u mij het boekje *De zeven regels voor succes* zoudt willen toesturen.

„Alleen dit bovengenoemde artikel heeft al invloed op mij gehad. Ik ben nl. de dingen anders gaan zien in mijn werk, met het gevolg dat alles 'prettiger' verloopt.”

Mevr. W. van V., 's-Gravenzande

Wereldeconomie

„Aan het slot van het artikel 'Wat is mis met de wereldeconomie?' (maart 1972) staat: 'Dat vereist de hand van God'. Wil de schrijver daarmee zeggen dat de mensheid

niet in staat is een oplossing te vinden voor de economische moeilijkheden? Zo ja, dan ben ik het niet met hem eens.”

J.E., Gouda

- *De tijd zal het leren.*

Politieaan

„Reeds meer dan een jaar ontvang ik *De ECHTE WAARHEID*, en ik ben telkens getroffen door de openhartigheid en de moed waarmee u de actuele wereld- en levensproblemen behandelt. Alhoewel ikzelf geen bepaalde godsdienst belijdt, zijn uw publicaties voor mij steeds een zeer grote morele steun.

„In een tijd waarin het zogezegd 'mode' is alle morele waarden stelselmatig af te breken en de basis van ons leven te gronde te richten, is uw werk een lichtpunt voor hen die tegen de stroom oproeien.

„Uw zending is slechts één van de vele bewijzen dat het toch 'anders' kan en dat het wel degelijk de moeite loont iets moois op te bouwen.

„Dat daar een zeer grote moed voor nodig is, kan ik slechts van in mijn dagelijks werk als politieaan getuigen. Een werk waar ik dagelijks in contact kom met de zelfkant der maatschappij en de bewijzen aantref dat wat die zogenaamde 'progressieven' en 'linksen' te brengen hebben slechts 'rotzigheid' en 'verval' betekent!

„Slechts één ding spijt me: dat ik niet eerder met uw werk in kennis werd gebracht.”

G.C., Antwerpen

Student

„Op mijn school heb ik *De ECHTE WAARHEID* al aan verschillende leraren en medeleerlingen laten lezen en ook zij waren onder de indruk van de 'helderheid' en de 'frisheid' van inhoud en uitvoering van uw blad! Ik hoop echt dat uw blad nog lang bij ons in de bus mag vallen.”

J.G., W-Souburg

Maandelijks (behalve het gecombineerde aprilnummer) uitgegeven door Ambassador College als een dienstbetoon in het algemeen belang. Uw reeds betaalde abonnement werd mogelijk gemaakt door de bijdragen van degenen die vrijwillig medewerkers geworden zijn in de ondersteuning van dit wereldomvattende werk. Ambassador College is als een afzonderlijke instelling verbonden aan de Worldwide Church of God, Pasadena, Californië, VS, en een gedeelte van de financiële behoeften van het werk wordt door die Kerk gedragen. De uitgevers hebben niets te koop en hoewel bijdragen dankbaar aanvaard worden, wordt het publiek nooit om financiële steun verzocht.

HOOFDREDACTEUR
HERBERT W. ARMSTRONG

ADJ.-HOOFDREDACTEUR
HERMAN L. HOEH

CHEF-REDACTEUR
David Jon Hill
Roderick C. Meredith

REDACTEUR VORMGEVING
Arthur A. Ferdig

Kernredactie

Gary L. Alexander Gene H. Hogberg
William Dankenbring Paul W. Kroll
Vern L. Farrow Eugene M. Walter

Correspondenten: Bonn: Frank Schnee; Brussel: Ray Kosanke; Genève: Colin Wilkins; Johannesburg: Robert Fahey; Londen: Raymond F. McNair; Manila: Colin Adair; Mexico: Enrique Ruiz; Sydney: C. Wayne Cole; Vancouver: Dean Wilson; Washington D.C.: Dexter H. Faulkner.

Redacteuren en medewerkers: Dibar K. Apartian, Robert C. Boraker, Charles V. Dorothy, Harry Eisenberg, Gunar Freibergs, Raouf El Gammal, Robert E. Gentet, Jerry Gentry, Ernest L. Martin, Gerhard O. Marx, Richard C. Peterson, Donald D. Schreuder, Richard H. Sedliacik, Charles Vinson, William Whikehart.

Fotografie: Norman A. Smith, Joseph Clayton, Lyle Christopherson, Howard A. Clark, David Conn, Sam Duncan, Ian Henderson, John Portune, Eugene Smyda, Dave Verell.

Documentatie en nieuwsdienst: Cliff Marcussen, Dave Berggren, Paul Knedel, Rodney Repp.

Fotoredactie: John G. Kilburn, Larry Dalton, Bruce E. Clausen.

Ontwerp en uitleg: John Susco, George Johnson, Allen Merager.

Grafische verzorging: Mike Galimore, Herb Vierra, Monte Wolverton.

Administrateur
Albert J. Portune

—Nederlandse Editie—

Redactiestaf: Roy McCarthy, Dick Gagel, Roger Franck, Matthieu Janssen, Han Wilms, Iepke Klarenberg, Thea Clay, Gerda Zonneveld.

Grafische verzorging: John Dunn.

The PLAIN TRUTH wordt maandelijks uitgegeven door Ambassador College, 300 W. Green St., Pasadena, Californië, VS. Franse, Duitse en Nederlandse edities worden uitgegeven te Radlett, Engeland; Spaanse editie te Big Sandy, Texas, VS. © 1972 Ambassador College (U.K.) Ltd. Alle rechten voorbehouden.

Gelieve uw correspondentie te richten aan:
Ambassador College
Postbus 496
Arnhem, Nederland

BELANGRIJK: Opgave van adreswijziging graag zo spoedig mogelijk, met vermelding van zowel oud als nieuw adres.

Persoonlijk van

Gesprekken met de leiders van Japan, India, Ceylon en Israël

Tokio, 15 maart

HET is vandaag een opwindende dag geweest! Ik heb vandaag gesprekken gevoerd met acht van naar ik meen de tien invloedrijkste personen in het parlement en de regering van Japan — het op één na machtigste land in de vrije wereld.

Zij zijn de leiders die tot taak hebben, het lot van ruim honderd miljoen mensen te bestemmen.

Het hoogtepunt van de dag was een gesprek van nog eens 40 minuten met de premier van Japan, Eisaku Sato. Bij het begin van ons gesprek herinnerde hij mij eraan dat dit een bijzondere historische gebeurtenis was. Maar laat ik dit in petto houden voor het hoogtepunt van dit *Persoonlijk* gesprek met onze lezers, zelfs al was het dan het hoogtepunt van deze historische dag.

Op deze reis werd ik vergezeld van mijn oudste dochter en de heer en mevrouw Rader. We vertrokken maandag 6 maart uit Pasadena en vlogen naar Honolulu, waar we de nacht doorbrachten. Dinsdagmorgen vlogen we met één tussenlanding (het eiland Wake om brandstof in te nemen) door naar Tokio. Tijdens de morgenetappe van de vliegreis passeerden we de internationale datumgrens en plotseling was het woensdag 8 maart.

We stapten in Tokio niet uit, maar dr. en mevrouw Nobumoto Ohama kwamen aan boord van ons vliegtuig en vlogen met ons mee naar Seoel in Korea. Afgezien van het feit dat dr. Ohama de leidende figuur in Japan is op onderwijsgebied, is hij waarschijnlijk de voornaamste niet-officiële adviseur van de regering — althans wat de aangelegenheden van Okinawa betreft. Dr. en mevrouw Ohama hebben onze campus in Pasadena en Texas bezocht, waar hij het studentencorps toesprak. Op het vliegveld van Seoel werden we hartelijk verwelkomd door een commissie van ontvangst en een aantal fotografen van de televisie en de pers.

Ik was nooit eerder in Korea geweest. Dr. Ohama en ik
(Zie verder pagina 30)

In dit nummer

Wat onze lezers schrijven
— Binnenzijde voorpagina

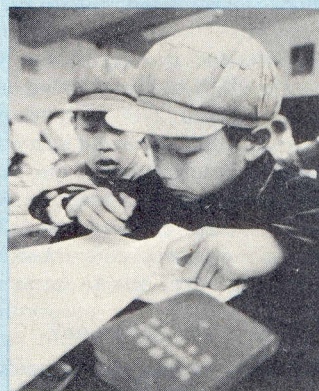
Persoonlijk 1

Nu in opkomst — een nieuw
machtsevenwicht 2

Evolutionisten „sprakeloos“ over
de oorsprong der talen . . . 8

Het grote vraagstuk van uw
leven — voortbestaan! . . . 11

Waarom zo'n groot verschil
tussen dierlijk brein en
MENSELIJK VERSTAND . . . 19

Harry Redl — Black Star

ONZE OMSLAGFOTO

Met de inhuldiging in 1899 van de „opendeurpolitiek“ door de Verenigde Staten kreeg de westerse wereld een nieuw inzicht in de Chinese samenleving. Vijftig jaar later kwamen de communisten aan de macht en China dook achter het „bamboegordijn“. Nu, na nog eens drieëntwintig jaar, heeft president Nixon zijn opzienbarende reis naar China gemaakt en daarmee, wat men gerust „opendeurpolitiek — episode twee“ mag noemen, ingeluid. Het huidige China houdt intern vast aan zijn puriteinse trouw aan de Marxistisch-Leninistische filosofie zoals die is neergelegd door Mao Tse-toeng. De kinderen op deze foto doen denken aan een van Lenins uitspraken: „Geef ons acht jaar lang een kind en het zal voor altijd een bolsjewiek zijn“.

EEN NIEUW machtsevenwicht

Een nieuwe wereld begint vorm aan te nemen. De gesprekken van president Nixon in Peking en Moskou vormen een weerspiegeling van Washingtons nieuwe wereldomvattende strategie. Het welslagen hiervan zou de onzekere vrede in de wereld kunnen verlengen. Mislukking zou stellig tot een nucleaire nachtmerrie leiden.

door Gene H. Hogberg

PLOTSSELING zijn wij in een veranderde wereld vol onzekerheden beland. Het tijdperk van na de Tweede Wereldoorlog is voorbij. Er is een wijziging gekomen in de bipolaire verhouding tussen de Verenigde Staten en de Sovjetunie. Een nieuwe, meer ingewikkelde stand van zaken is bezig vorm aan te nemen.

Hoe is dat gekomen?

Gedurende een kwarteeuw heeft de gehele wereld gedraaid om twee giganten met hun tegenover elkaar staande ideologieën. Thans wedijveren vijf machten met elkaar om aandacht en invloed in de wereld.

Uiteraard kunnen alleen de twee oorspronkelijke spelers op het naoorlogse toneel worden beschouwd als „supermogendheden” in engere zin — in zowel economisch, politiek als militair opzicht. Maar de andere drie — China, Japan en West-Europa — zijn snel aan het opkomen. Ze krijgen hoe langer hoe meer bezorgde aandacht van de vroegere Grote Twee.

De Verenigde Staten hebben de eerste stap gedaan. Het bamboegordijn werd officieel doorbroken toen Richard Nixon betrekkingen tussen

de Verenigde Staten en China tot stand bracht. Er was een eind gekomen aan 22 jaar van feitelijk stilzwijgen.

Rood China ontkent, ondanks nieuwverworven prestige, dat het als supermogendheid wil optreden. Dit beweerde althans premier Tsjoel En-lai in zijn gedeelte van het slotcommuniqué na afloop van zijn opzienbarende besprekingen met president Nixon. In weerwil van deze uitlatingen vertoont het trotse China, dat de banier van Mao Tse-toengs gedachten hooghoudt, geen tekenen van een beperking van zijn invloed op de wereld, in het bijzonder wat het steunen van „revolutionaire bewegingen” in de in ontwikkeling verkerende landen van de Derde Wereld betreft.

Pekings grotendeels defensief nucleair vermogen — in de eerste plaats gericht tegen de gevreesde aartsvijand Rusland — blijft groeien, enigszins tot verbazing van westerse wetenschapsmensen. Wie van hen zou aanvankelijk de grotendeels agrarische Chinese maatschappij tot zulk een ingewikkelde technologische prestatie in staat hebben geacht?

Inmiddels waren de belangen van

de Chinese leiding in Peking ten eerste gediend met het openen van een nieuw „diplomatiek front” met de Verenigde Staten, als tegenwicht tegen de druk uit Moskou.

China's andere angst

Aan de overkant van de Oostchinese Zee is een economische feniks verzezen uit de as van de nederlaag in de Tweede Wereldoorlog en is de op één na grootste economische reus van de vrije wereld geworden. Japan — het enige slachtoffer in de geschiedenis van een atoomaanval — zou desgewenst binnen twee jaar eigen kernwapens kunnen ontwikkelen. Wetenschapsmensen noemen het verschijnsel „N minus 2”. En binnen een tiental jaren zou Tokio een eerste-rangs arsenaal van kernwapens kunnen bezitten. Rood China kan deze mogelijkheid niet over het hoofd zien.

Aan de andere kant van de wereld zetten de landen van West-Europa hun ontwikkeling naar eenheid, ondanks de belemmeringen van de geschiedenis en van eeuwenoude gevoelens van vijandigheid, voort. Wanneer de zes landen van de EEG op 1 januari 1973 tot tien uitgroeien, zal

dit nieuwe blok niet minder dan 40% van de wereldhandel beheersen. Vooraanstaande staatslieden van West-Europa pleiten voortdurend voor een gemeenschappelijke Europese staatkundige en militaire politiek ten einde hun moeizaam bevochten economische voordelen te beschermen.

Sovjetdreiging onverminderd

Maar de blik waarmee Washington de wereld beschouwt, omvat meer dan de opkomst van de drie nieuwe concurrenten. President Nixon en zijn adviseurs worden met nóg twee factoren van buitengewoon belang geconfronteerd.

De eerste is de aanhoudende groei van de militaire macht der Sovjets. In zijn in februari gehouden grote rede over de buitenlandse politiek verklaarde president Nixon dat „in feitelijk iedere categorie van strategische offensieve en defensieve wapens de Sovjetunie haar capaciteit blijft opvoeren”. De onverminderde ontwikkeling van Moskous bewapening, zo vervolgde de president, doet „ernstige vragen betreffende de bedoelingen der Sovjets” rijzen.

De stemming die in het heden-daagse Amerika heerst is een factor die de aanhoudende sovjetdreiging een grotere dimensie geeft. De openbare mening de Vietnam-ervaring beu, is duidelijk gesteld op een verminderde rol van de Verenigde Staten in de aangelegenheden van de wereld.

De juiste manier om deze gewenste terugtrekking tot stand te brengen *zonder de invloed en het prestige van de Verenigde Staten in gevaarlijke mate aan te tasten*, is de voornaamste zorg van de Amerikaanse buitenlandse politiek geworden.

„Klassiek” machtsevenwicht

Vele historici hebben een opvallende overeenkomst waargenomen tussen de hedendaagse vijfzijdige wereld en de gedurende de 19e eeuw in Europa heersende situatie, toen de vijf mogendheden Engeland, Frankrijk, Rusland, Oostenrijk en Pruisen om macht en invloed wedijverden.

Vijf grote mogendheden vormen volgens politicologen toevallig het ideale aantal deelnemers aan een „klassieke” evenwichtspolitiek. Zijn er slechts twee „spelers” dan zal de ene geneigd zijn de andere te overheersen en dus te zegevieren, tenzij

men een hachelijke „remise” kan berijken. Dit soort regeling vormt een treffende karakteristiek van de aard van de Russisch-Amerikaanse koude oorlog — een positie van „man-tegen-man”, in bedwang gehouden door een op „evenwicht-door-afschrikking” gebaseerde nucleaire bewapeningswedloop.

In wezen veel minder stabiel is een evenwichtssituatie waarbij drie „spelers” betrokken zijn en waarbij het eindresultaat de overwinning is voor twee mogendheden op grond van gemeenschappelijke belangen tegenover de derde partij. Een situatie met vier spelers kan gemakkelijk op remise van twee tegen twee uitlopen en daardoor sterk lijken op één tegen één, of het kan een situatie worden van een onweerstaanbaar drietal tegen één.

Het wezenlijke verschil ontstaat bij vijf „spelers” van ruwweg gelijk vermogen. Bij deze rangschikking kan één mogendheid de rol van „stabilisator” spelen door haar diplomatiek gewicht en invloed naar die zijde te verleggen die op een bepaald ogenblik zwakker schijnt te worden en zodoende het evenwicht handhaven. In Europa heeft Groot-Brittannië traditiegetrouw deze rol gespeeld, die het de twijfelachtige titel van „perfidie Albion” opleverde.

Al deze uiteenzettingen doen de gemiddelde, niet in internationale betrekkingen geschoolde persoon misschien wat onrealistisch en zelfs kinderlijk aan. Toch is het begrip van machtsevenwicht, welke vorm het in een gegeven situatie ook aanneemt, even reëel als het leven zelf en even oud als de geschiedenis.

Verenigde Staten de nieuwe „stabilisator”?

Tal van verschijnselen wijzen erop dat president Nixon een klassieke evenwichtssituatie poogt te herstellen, waarbij naar te hopen de Verenigde Staten de rol van stabilisator kunnen vervullen.

Dit wil niet zeggen dat de Verenigde Staten de opkomst van nog meer supermogendheden actief bevorderen. Het is heel duidelijk dat Washington noch een nucleair Japan noch een verenigd West-Europa in het bezit van een eigen zelfstandige kernmacht wenst te zien. De werkelijkheid wijst echter uit dat Europa, Japan en ook China, ongeacht de

vraag waar hun afzonderlijke ontwikkeling heenleidt, snel opkomende machtscentra zijn die op min of meer gelijk niveau met de Sovjetunie moeten worden bejegend.

Architect van het nieuwe evenwicht

De voornaamste architect van president Nixons nieuwe opzet is, naar men zegt, de eerste adviseur van de president, dr. Henry Kissinger. De vroegere professor van de Harvard-universiteit is in academische kringen welbekend om zijn geleerde boeken over internationale zaken, waaronder *A World Restored*, een verfijnde versie van zijn proefschrift bij Harvard.

Het boek behandelt in hoofdzaak de Oostenrijkse prins von Metternich en de Engelse Lord Castlereagh en hun pogingen, op het in 1815 gehouden Weense Congres, tot herstel van het evenwicht op het Europese continent, nadat dit door Napoleon was verstoord. Zij trachtten een evenwichtig internationaal systeem te construeren, waarbij geen enkele mogendheid sterk genoeg zou worden om andere staten haar wil op te leggen. Hun opzet heeft gedurende bijna een eeuw succes gehad, totdat heel Europa plotseling in lichterlaaie stond.

Uit dr. Kissingers verhandeling blijkt duidelijk dat de rol van „stabilisator” een wezenlijk onsentimentele aanpak met zich meebrengt. Er kan slechts weinig aandacht worden geschonken aan vroegere bondgenootschappen, geheiligde ideologische standpunten of vroegere houdingen jegens mogendheden aan beide kanten van de weegschaal.

Ondanks het misbaar van conservatieven van „verraad”, achtte president Nixon het zowel in het belang van zijn land als in dat van de wereldvrede, een dialoog met Peking te beginnen. „Communistisch” China wordt nu in Washington erkend voor wat het officieel is — „de Volksrepubliek China”.

Zoals dr. Kissinger in *A World Restored* heeft aangeraden, „gedijt een diepzinnige politiek op voortdurende schepping, op een *aanhoudende herdefiniëring van doeleinden*” (blz. 326, nadruk van ons).

Zal het lukken?

Is dat een haalbare kaart?

Veel hangt natuurlijk af van de

houding der andere vier bij de berekening betrokken mogelijkheden.

Er zijn echter aanwijzingen dat onder sommige omstandigheden de Verenigde Staten een nuttige functie kunnen vervullen, althans in de rol van „tussenpersoon”, indien niet van regelrechte bemiddelaar.

Bekijk het zó eens: China en Rusland spreken niet met elkaar. Peking weigert met de huidige Japanse regering te onderhandelen. Japan en Rusland moeten nog een vredesverdrag tekenen dat een eind zal maken aan de Tweede Wereldoorlog.

Sinds president Nixons reis naar China kunnen echter alle drie Aziatische mogelijkheden met een redelijke mate van hartelijkheid met de VS van gedachten wisselen.

Bovendien is er stellig reden om aan te nemen dat noch de Sovjetunie noch China erop gesteld is dat de Verenigde Staten zich geheel uit de westelijke Stille Oceaan terugtrekken.

De reden? De Amerikaanse aanwezigheid in Japan biedt krachtens het Amerikaans-Japanse veiligheidsverdrag, een feitelijke waarborg dat Tokio nooit de behoefte zal voelen een eigen kernmacht te ontwikkelen.

Moskou heeft de laatste tijd het zwijgen bewaard over zijn eertijds nadrukkelijke eisen tot annulering van dit veiligheidsverdrag.

Peking verkeert ten aanzien van deze kwestie in een veel ernstiger dilemma. De Amerikaanse aanwezigheid in Japan brengt ook voortdurende Amerikaanse steun mee voor landen zoals Zuid-Korea en Taiwan — een doorn in het oog van Peking.

Maar de Rood Chinese leiders zullen wellicht tot het inzicht komen dat het inperken van Japans ontwikkeling tot kernmacht het zelfs de moeite waard kan maken de existentie van Taiwan voor onbepaalde tijd te dulden. En vriendschap met de Verenigde Staten is voor Peking stellig haar gewicht in goud waard als tegenwicht tegenover de Sovjetunie.

Uitingen van critici

Tegenstanders van de wereldbeschouwing van Nixon/Kissinger hebben niet geaarzeld te verklaren dat de simpele 19e eeuwse omstandigheden, een grotendeels op Europees machtsevenwicht gebaseerde politiek, niet op de hoogst ingewikkelde wereldomvattende situatie van vandaag kunnen worden toegepast.

Stanley Hoffman, hoogleraar in de politicologie aan de Harvard-universiteit, zegt: „De tegenwoordige naties treden niet alleen op het klassieke toneel op — dat van diplomatie en strategie — waarvoor het machts-evenwicht was ontworpen, maar ook op ander gebied — economisch, monetair en technologisch . . .”

„Wie traditionele regels toepast op zo'n geheel verschillende opzet begaat een fout,” beweert Hoffman, „omdat ook wij de verliezers zullen zijn indien onze partners, ontsteld door ons gedrag, ons zowel op het nieuwe als op het oude toneel met gelijke munt terug zullen betalen”.

Europa een sleutelfactor

Het is juist op het terrein van economische en monetaire zaken dat het nieuwe evenwicht zou kunnen instorten. Dit is ook het terrein waarop de „stabilisator” Amerika het zwakst is. Feitelijk zou de gehavende dollar wel eens Amerika's „Achilleshiel” kunnen zijn.

West-Europa — de dikwijls gegerede vijfde partner in het nieuwe evenwichtsspel — is buitengewoon verontrust door de povere prestaties van de Amerikaanse economie.

Sinds 15 augustus 1971 is de dollar niet meer inwisselbaar. Daardoor zijn Westeuropese landen en Japan met 52 miljard niet-converteerbare dollars blijven zitten.

Wat erger is, is dat er nog minstens gedurende twee jaar ernstige tekorten op de Amerikaanse betalingsbalans worden verwacht. Dit zal ertoe leiden dat zich nog meer miljarden ongewenste dollars in buitenlandse schatkistens opstapelen.

Reeds hebben enkele kranten in Frankrijk het ontstellende voorstel geopperd dat de Europeanen en de Japanners hun ongewenste miljarden gebruiken om Amerikaanse dochterondernemingen in hun landen op te kopen. Dit zou neerkomen op onteigening van Amerikaanse bezittingen.

Zo'n handelwijze zou uiteraard alleen maar leiden tot vergeldingsmaatregelen jegens buitenlandse bezittingen in de Verenigde Staten. Een handelsoorlog zou dan afschuwelijke werkelijkheid worden.

„Vrede, vrede . . .”

Ondanks de kwetsbaarheid van de opkomende nieuwe wereldorde, voor-

spellen sommige analytici dat deze méér hoop voor wereldvrede biedt dan enige andere oplossing die ooit in de moderne wereldgeschiedenis is aangeboden.

Als zodanig vormen zij misschien slechts een echo van de bijbelse voorspelling dat sommige mensen in onze van gevaren vervulde eindtijd zouden komen tot het verkondigen van een boodschap van „vrede, vrede” — *doch er is geen vrede* (Jeremia 6:14). De realiteit van de situatie is evenwel dat de geschiedenis bewezen heeft dat alle aan machts-evenwicht ten grondslag liggende verhoudingen het uiteindelijk begeven hebben.

Een regeling inzake machts-evenwicht wordt geacht een doel te vervullen dat ze niet kan bereiken — internationale stabiliteit. De ironische reden hiervan is dat een op machts-evenwicht gebaseerde berekening zelf in wezen onstabiel en dynamisch is. Het hoogste wat ze kan bereiken is een tijdelijke verlenging van „vrede”, of juist gezegd „afwezigheid van oorlog”.

Hans J. Morgenthau, een expert inzake internationale betrekkingen, zegt: „Al kan niemand zeggen hoeveel oorlogen er zónder het machts-evenwicht zouden geweest zijn, is het niet moeilijk in te zien dat de meeste oorlogen die sinds het begin van het moderne statensysteem zijn uitgevochten, hun oorsprong in het machts-evenwicht hebben gehad” (*Politics Among Nations*, blz. 204).

In een wereld van vijf wezenlijke of potentiële kernmogendheden moet de weg naar duurzame vrede gezocht worden in een andere wereld — een wereld die de schepping van God en niet van de mens is. ■

De samenleving in China wordt nauwgezet gereguleerd door de filosofie van Mao Tse-toeng. Op het bord onder het portret van Mao in de klas op de foto rechts staat te lezen: „Evenals een schip op zee afhankelijk is van de stuurman, zo is ook de revolutie afhankelijk van de gedachten van Mao Tse-toeng”. De foto's op de volgende pagina's laten zien hoe het leven er in het huidige China uitziet. De onderschriften zijn citaten [onze vertaling] uit de geschriften en toespraken van Mao Tse-toeng zoals deze zijn opgetekend in de officiële Engelse vertaling van het beroemde „rode boekje”.

大海航行靠舵手 干革命靠毛泽东思想

世界无产者，联合起来！

努力，为社会主义祖国争光，人人德智体全面发展。

无产阶级专政，是人类历史上最先进的社会制度。它消灭了剥削和压迫，实现了生产资料的公有制。在无产阶级专政下，人民群众当家作主，共同建设社会主义。无产阶级专政是社会主义国家取得革命和建设胜利的保证。我们要支持无产阶级专政，反对资产阶级专政。

„Hard werk is als een voor ons geplaatste last die ons uitdaagt hem op ons te nemen. De ene last is licht, de andere zwaar.”

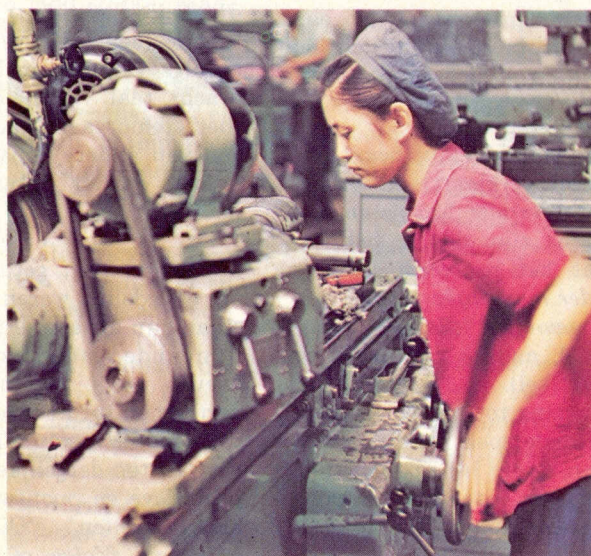

其 走 狗 的 最 广 泛

„Wij zijn voorstanders van de afschaffing van oorlog; wij willen geen oorlog, maar oorlog kan alleen door oorlog worden afgeschaft, en om van de wapens af te komen is het noodzakelijk de wapens op te nemen.”

— Mao

Anne Keatley — Black Star

„De vrouwen vormen een geweldige arbeidsreserve, die moet worden aangesproken in de strijd voor de opbouw van een groots socialistisch land.”

Links: Harry Redl — Black Star

Boven: Cartier-Bresson — Magnum

DE OORSPRONG DER TALEN

Hoe — en waarom — zijn talen ontstaan? Hebben de mensen talen „geleerd“ door dierengeluiden na te bootsen? Door reflexgeluiden veroorzaakt door lichamelijke inspanning? Om medemensen voor gevaar te waarschuwen? Of is er nog een andere reden waarom wij in het bezit zijn van zoveel verschillende talen?

door Lester Grabbe

TAALGELEERDEN hebben talen ontraadseld die honderden jaren lang onontcijferd waren gebleven. Zij hebben oude manuscripten doorworsteld en kunnen tegenwoordig Egyptische hiërogliefen, Babylonisch spijkerschrift en het Lineair B van Kreta begrijpen.

Maar geen Sherlock Holmes in de taalwetenschap heeft tot nog toe de vraag beantwoord: Wat is de OORSPRONG van taal?

De deskundigen zijn het eens

Dr. Mario Pei, wereldberoemd linguïst en auteur, verklaart: „Als er één ding is waarmee alle linguïsten het volkomen eens zijn, dan is het wel het feit dat het *probleem van de oorsprong der menselijke spraak nog steeds onopgelost is*” (*Story of Language*, blz. 14, nadruk van ons door het gehele artikel).

Met betrekking tot hetgeen wetenschappelijk onderzoek op dit gebied bereiken kan, geeft hij op bladzijde 20 van zijn boek feitelijk de nekslag aan deze verwachting: „Hoe groot is de kans dat moderne linguïsten uitgerust met alle hulpmiddelen van de moderne wetenschap, op een zekere

dag de geheimzinnige sluier op kunnen lichten die de oorsprong der taal omgeeft? *Eerlijk gezegd, heel gering.*”

Theorieën in overvloed — maar geen antwoord

Sommige van de theorieën over de oorsprong der taal dragen fantasierijke namen: de *woef-woef*-theorie (taal ontstond uit de nabootsing van dierlijke geluiden), de *ho-he-ho*-theorie (een reeks reflexgeluiden ten gevolge van lichamelijke inspanning bracht taal voort), de *ta-ta*-theorie (het stemorgaan tracht de bewegingen van andere lichaamsdelen na te doen), om er maar een paar te noemen.

Dr. Pei wijst er echter op: „Eén imponerend feit getuigt ertegen. Als zij deugdelijk waren, zou taal ontstaan zijn als een serie van onsamenhangende eenlettergrepige knor-, kreun- en piepgeluiden die later verfijnd en tot woorden gecombineerd werden. We zouden dan kunnen verwachten dergelijke geluiden onder primitieve en onontwikkelde groepen aan te treffen... *Dit is beslist niet het geval*” (*Voices of Man*, blz. 20-21).

Een voorschrift van het Linguïstische Genootschap te Parijs sti-

puleert dat iedereen die een voordracht over de oorsprong van de taal wenst te houden, *automatisch* buiten de orde valt. Dit waardige genootschap beschouwt het als *tijdverspilling* de zaak nog verder te onderzoeken.

Maar waarom zouden we geen onderzoeken doen? Is de taalwetenschap volkomen in verlegenheid gebracht door het vraagstuk van de oorsprong der talen? De tot dusver opgestelde theorieën zijn beslist volkomen ontoereikend. Dáár zijn de taalgeleerden in ieder geval zeker van.

Onder verwijzing naar dit punt voegt John P. Hughes, hoogleraar aan het Amerikaanse St. Peter's College daar nog aan toe: „Maar er dienen in ieder belangrijk taalkundig werk een paar woorden besteed te worden om de klinkklare onzin te pareren die over dit onderwerp in de populair-wetenschappelijke artikelen van zondagsbladen nog de ronde doet.

„Volgens deze *pseudo-evolutionaire dwaasheid*, die op niets anders dan buitensporige fantasie berust, zou taal onder onze holbewonende voorvaders ontstaan zijn toen er iemand de tot hier toe sprakeloze stam probeerde te vertellen over de wolf die hij gedood had en genoodzaakt was een wolf na te bootsen... of toen iemand met de hamer op zijn duim sloeg, terwijl hij een stenen speerpunt aan het bewerken was, zodat *au* het woord voor 'pijn' werd... en *meer van dergelijke sprookjes*” (*The Science of Language*, blz. 30).

Dat zijn krasse woorden. En afkomstig van een linguïst die van de

taalwetenschap z'n beroep heeft gemaakt.

Anderen houden echter vast aan een blind geloof dat verdere onderzoekingen het vraagstuk ongetwijfeld zullen oplossen. Professor G. Révész gaf uiting hieraan in zijn boek *The Origins and Prehistory of Language*: „Hoewel ik de kloof die de menselijke taal van dierlijke communicatie scheidt als onoverbrugbaar beschouw, zie ik toch geen voldoende aanleiding om het idee van een min of meer voortdurende biologische evolutie overboord te gooien” (blz. 3).

Zag u dat? Hoewel dr. Révész gelooft dat de communicatiekloof tussen dieren en mensen onoverbrugbaar is, gelooft hij toch dat de mens geëvolueerd is! *Hij moet in blind geloof iets aannemen waarvan zijn verstand zegt dat het onmogelijk is!*

De evolutie blijft „sprakeloos”!

Hoewel taalgeleerden hun onwetendheid over de herkomst van de talen toegeven, klampen evolutionisten en anderen zich toch vast aan de notie dat het menselijke spraakvermogen zich over een onmetelijke tijdsduur uit door eertijds sprakeloze wezens uitgestoten oergeluiden ontwikkeld heeft. Is dit geloof logisch? Kan het bewezen worden?

Logisch bekeken zouden de primitiefste volken de eenvoudigste talen, en de meest geciviliseerde volken de meest gecompliceerde talen moeten hebben. Dit zou het geval zijn als men veronderstelt dat het vermogen om te spreken zich geleidelijk ontwikkeld had.

Maar dat is niet het geval: „De menselijke cultuur vereist noodzakelijkerwijs het vermogen om te spreken... De huidige talen zijn allemaal even ingewikkeld en even geschikt om al de cultuuraspecten van de spreker uit te drukken, en zij kunnen allemaal uitgebreid en zo nodig gemodificeerd worden. Er zijn geen 'primitieve' talen, maar alle talen lijken even oud en even goed ontwikkeld. Er zijn ook, zoals reeds gezegd, geen menselijke groepen zonder taal” (*Encyclopaedia Britannica*, uitgave van 1960, deel 13, blz. 698).

Deze wereldvermaarde encyclopedie stelt in ditzelfde verband vast dat „menselijke cultuur noodzakelijkerwijs het vermogen om te spreken vereist”. Dit levert weer een ander probleem op. Men gelooft dat taal

zich als gevolg van cultuur ontwikkelde. Maar hoe kon cultuur zich ontwikkeld hebben, tenzij de taal, die aan haar behoeften moest voldoen, reeds bestond?

Wat bedoelt u eigenlijk met „primitief”?

Laten we de „primitieve” talen van primitieve volken eens bekijken.

L. Homburger, hoofd van de afdeling voor Afrikaanse Linguïstiek aan de Sorbonne, maakte in de behandeling van de woordenschat en syntaxis der Afrikaanse negertalen de volgende opmerking: „...de moderne Afrikaanse negertalen vertegenwoordigen een taal die niet primitief is, maar abstracte woorden en nominale en verbale vormen bezit” (*The Negro African Languages*, blz. 78).

Een blik op b.v. de Bantu-talen diene ter toelichting. Deze talen hebben de neiging de naamwoorden in verschillende categorieën te verdelen, zoals beziëld, onbeziëld, abstract enz. In Swahili komen 8 naamwoordklassen voor. Evenals ieder naamwoord in het Latijn of Nederlands mannelijk, vrouwelijk of onzijdig is, zo behoort ieder naamwoord in Swahili tot één van deze 8 categorieën. Maar Swahili heeft slechts de eenvoudigste naamwoordvormen van de Bantu-talen. Sommige ervan bezitten 26 naamwoordklassen!

Indiaanse talen

De Amerikaanse Indianen ten noorden van Mexico bezaten een beperkte cultuur toen Columbus in San Salvador aan land stapte. Maar met hun taal was het heel anders gesteld.

„In tegenstelling tot het heersende denkbeeld, is de woordenschat rijk en de structuur van hun grammatica systematisch en gecompliceerd. De rijkdom aan afgeleide woorden maakt het moeilijk het aantal woorden in deze Amerikaanse talen te schatten; het staat echter wel vast dat er in elke taal een paar duizend stamwoorden en vele duizenden woorden bestaan... De ingewikkeldheid der grammatica is vaak groot” (*Handbook of American Indians North of Mexico*, bewerkt door F.W. Hodge, Deel 1, blz. 757).

De beroemde autoriteit op het gebied van Amerikaans-Indiaanse taalwetenschap, Franz Boas, wijst erop dat de demonstratieve naamwoorden in de talen van de stammen

aan de kust van de noordelijke Grote Oceaan vaak erg uitvoerig zijn. Zij maken niet alleen onderscheid tussen de persoon in de nabijheid van de spreker, van de aangesprokene en van de besprokene, maar er worden vaak ook nog nauwkeuriger plaatsbepalingen aan toegevoegd. Sommige maken bijvoorbeeld verschil tussen dat wat dichtbij hem is, maar dichterbij dan u, en dat wat dichtbij hem is, maar verder weg dan u. Sommigen geven zelfs aan of het voorwerp van het aanwijzend voornaamwoord zichtbaar is of niet! (Zie *Race, Language and Culture*, blz. 223.)

U zou zich eigenlijk geen cultureel begrensder volk dan de Australische inboorlingen kunnen indenken. De meeste antropologen zouden hen bijna onderaan de ladder der culturele ontwikkeling plaatsen, zo niet helemaal aan de voet ervan.

Een autoriteit op het gebied van hun taal zegt:

„Ons Australisch werkwoord... wedijvert met en overtreft het Grieks en Sanskriet, want het heeft vier vormen voor de toekomstige tijd en drie voor de verleden tijd, waarbij tussen onmiddellijke, dichtbijzijnde en verafgelegen verleden tijd onderscheid gemaakt wordt. Correspondend met deze tijden zijn er negen deelwoorden die allemaal als persoonsvorm van het werkwoord gebruikt mogen worden. Behalve een gebiedende wijs en een aanvoegende wijs zijn er wederkerende en wederkerige vormen, ontkeningsvormen, vormen om voortdurend, herhaling, nadering en contemporaine omstandigheden uit te drukken... En deze uitvoerigheid van dictie in het Australisch beperkt zich niet tot de werkwoorden, het komt ook in de samenstelling van andere woorden tot uitdrukking” (*An Australian Language*, bewerkt door John Fraser, blz. xlvii). Over een ingewikkelde taal gesproken!

Evolutie of degeneratie?

Volgens de evolutietheorie begon de taal heel simpel en ontwikkelde geleidelijk de grammaticale verwickelingen van getal, naamval, tijd en geslacht.

Maar precies het tegenovergestelde is waar: talen neigen tot vereenvoudiging.

„...de talen van de meer geciviliseerde groepen schijnen steeds gecom-

pliceerder en ingewikkelder te worden hoe verder men in hun geschiedenis teruggaat en hebben de neiging te vereenvoudigen naarmate men hun moderne stadium bereikt". Eens waren zij behoorlijk complex, maar „sommige ervan, zoals Chinees en Engels, doorliepen toen een historisch bevestigd proces van vereenvoudiging en reductie tot een meer analytische en eenlettergrepige structuur" (Pei, *The Voices of Man*, blz. 21).

Chinees? Zag u „Chinees" in dat citaat? Dat is interessant, omdat de Chinezen duizenden jaren lang één van de toonaangevende culturen handhaafden. Toch is hun taal erg eenvoudig. Men zou in vele opzichten kunnen zeggen dat het de ideale „primitieve" taal is. Zij bezit bijna geen grammatica en slechts een kleine woordenschat van eenlettergrepige woorden.

In plaats van een onontwikkelde, primitieve taal te zijn, was het Chinees vroeger meerlettergrepig en gecompliceerder van structuur. *Het Chinees heeft zich dus in zijn ontwikkeling vereenvoudigd!*

„Sinologen houden de prehistorische structuur van het Chinees blijkbaar voor zeer complex. Als dit zo is, dan is zijn op zichzelf staande structuur *allesbehalve primitief*" (J.T. Waterman, *Perspectives in Linguistics*, blz. 38).

Wat kan men daar nog aan toevoegen? Hoe hoger de ontwikkeling van een volk is, des te eenvoudiger wordt de taal ervan. Sommige van de meest achtergebleven en onontwikkelde culturen hebben echter zeer gecompliceerde en ingewikkelde spraakvormen. Het is genoeg om een evolutionist op taalkundig gebied tot wanhoop te brengen!

Kunt u zich dat voorstellen? Hier zouden we — volgens de evolutionaire voorstelling — een „primitief" volk hebben dat in hutten in het oerwoud woont, praktisch zonder al de gemakken die wij onmisbaar achten, maar we ontdekken dat ze geen moeite hebben een ingewikkelde grammaticale taalstructuur te ontwikkelen, compleet met optatief, aorist, passieve deelwoorden in de voltooid verleden tijd en locatieve naamval — en alles past zo prachtig in elkaar.

Welke kant moeten we nu op?

Wanneer taalgeleerden echter toegeven dat hun studies geen oplossing

opgeleverd hebben, wie heeft die oplossing dan wel?

Er bestaat een bron, die in de laatste jaren opzij geschoven is en waarvan verondersteld wordt dat zij onwetenschappelijk is, hoewel het nooit bewezen is dat dit het geval is. Toch maakt zij er aanspraak op de sleutel tot de oorsprong der talen te bevatten. Als wij consciëntieus alle argumenten over dit onderwerp ter tafel brengen, kunnen we dit fundamentele document niet negeren. Het is het verslag dat in Genesis 11 te vinden is.

Hier wordt de geschiedenis van de Toren van Babel en de verdeling van tongen of talen beschreven. Lees het verslag zelf maar eens. Het verhaal is kort en eenvoudig en geeft slechts de hoognodige bijzonderheden weer. Maar het geeft twee belangrijke punten ter overweging:

(1) De spraak werd plotseling in vele verschillende, volledig ontwikkelde talen verdeeld. Het spraakvermogen heeft zich volgens dit verslag niet geleidelijk uit een toestand van sprakeloosheid ontwikkeld. Dit komt overeen met wat de onderzoeken bewezen hebben, namelijk dat de *oorspronkelijke* talen geavanceerd, volkomen ontwikkeld en complex geconstrueerd waren.

(2) De verschillende volkeren ontstonden uit degenen die zich vanuit Babel over de wereld verspreidden, en het is slechts logisch dat er onder hen een of ander verslag of legende (hoewel misschien verdraaid) over deze verdeling in verschillende talen bewaard gebleven is.

Let nu op enige verbazingwekkende overeenkomsten.

Vele talen zijn aan elkaar verwant en vormen taalfamilies. Algemeen verbreide talen zoals Engels, Duits, Russisch en andere Slavische talen, de Skandinavische dialecten (behalve Fins), Hindi en de Romaanse talen vormen samen de Indo-Germaanse familie. Arabisch, Hebreeuws en bepaalde Afrikaanse talen worden onder een andere groep samengevat. Enzovert. Het aantal taalfamilies varieert en wordt op om en nabij de 100 geschat, al naar gelang wie de schatting verricht.

Volgens dit bijbelse verslag werden verschillende taalgroepen plotseling en gelijktijdig geschapen — elk onafhankelijk van de ander. Het spreekt natuurlijk vanzelf dat er uit de

hoofdgroepen later dialecten ontstonden.

Heerst er overeenstemming onder de moderne taalgeleerden? Zij zijn het er in het algemeen over eens dat de verschillende grote taalfamilies of -groepen over het geheel genomen *niet* aan elkaar verwant zijn. Elk ontstond ONAFHANKELIJK van de ander. Slechts enkelen van hen blijven bij de *monogenesis-theorie* — dat alle groepen zich uit één „oer"-taal ontwikkelden.

Genesis 11 stemt dus overeen met wat de jongste onderzoeken der taalwetenschap bewezen hebben!

Een wereldomvattend toeval?

Onmiskembare verhalen van het gebeuren in Genesis 11 zijn zowel in Assyrië en Babylon, in Soemerië en Griekenland als onder de Tolteken en de Cholula-Indianen gevonden.

De Chinezen, de Hindoes en de Perzen verhalen ons van de verdeling in verschillende talen door een Allerhoogste God. De Estlanders, de Ieren en de Amerikaanse Indianen vertellen ons over hetzelfde gebeuren.

En waren de oude „Hebreeuwen" zulke goede voorspellers dat zij de theorieën van de moderne taalwetenschap verscheidene millennia vooruit konden voorzien? Of is het mogelijk dat het verhaal van Babel een *accurate historische* samenvatting is van wat er gebeurde?

Zijn deze tradities slechts een wereldwijd toeval?

Een LOGISCHE conclusie

Laten we de feiten onder ogen zien.

De theorie van de evolutie der talen is ONBEWEZEN. Dat de talen zich overal *onafhankelijk* van elkaar van COMPLEXE naar SIMPELE vormen „ontwikkeld" hebben — WAT INDERDAAD HET GEVAL IS — is op zichzelf in lijnrechte *tegenstelling* met de evolutionaire gedachte.

Aan de andere kant stemt het verslag van Genesis volkomen overeen met alle wetenschappelijk erkende feiten!

Degenen die trouw blijven aan het evolutionaire postulaat, schuiven dit verslag — zonder nader onderzoek — als een mythe terzijde. Zij verkiezen liever het van de hand te wijzen en klampen zich blindelings vast aan een theorie die hen „sprakeloos" over de oorsprong der talen laat. ■

UW VOORTBESTAAN!

De leider van om het even welk land van een bepaald aantal naties zou nu in een overijld ogenblik de nucleaire oorlog kunnen ontketenen die al het menselijke leven van de aarde zou kunnen wegvagen! Er rest ons maar weinig tijd om oplossingen te vinden!

door Herbert W. Armstrong

PRESIDENT NIXONS bezoek aan communistisch China werd een vredesmissie genoemd. Maar staatshoofden — ik heb het al eerder gezegd — hebben al duizenden jaren naar vrede gestreefd. *Toch heeft geen hunner die ooit bereikt!*

Wij moeten er ons nuchter reken-schap van geven — er resten ons misschien minder dan tien jaar om de OPLOSSING te vinden! Tot ongeveer dertig jaar geleden was het anders. De wereld had nog tijd! Ze is duizenden jaren met het vraagstuk van vrede geconfronteerd geweest. Maar nu sturen wij aan op een frontale botsing met het vraagstuk van ons VOORTBESTAAN!

Er bestaan tegenwoordig minstens vijf methoden van massavernietiging die aan al het menselijke leven op deze planeet een eind zouden kunnen maken!

Dat is de factor die het hele verschil uitmaakt!

Bij zijn terugkeer in Washington zei president Nixon: „Wij hebben bewezen dat landen met zeer grote en fundamentele verschillen deze kwesties kalm, verstandig en openhartig kunnen bespreken zonder hun principes geweld aan te doen. Dit is de grondslag voor een structuur waarop aan vrede gebouwd kan worden.” Maar dit is dezelfde grond-

slag als die waarop naties duizenden jaren lang gepoogd hebben vrede te bereiken.

Denk eens nuchter na: „... Zeer GROTE en fundamentele verschillen... zonder [dat beide partijen] hun principes geweld aandoen” — kan DAT de grondslag voor vrede zijn? Dat is het nooit geweest!

Wanneer u inziet dat aan communistische zijde dit zeer grote en fundamentele verschillen van *zelf-zuchtige en agressieve aard* zijn — verschillen, die plannen omvatten om uiteindelijk de vrije wereld *te veroveren en te onderwerpen* — dan is dat geen grondslag voor vrede! Toch was dit vanaf het begin het GROTE en fundamentele VERSCHIL in de communistische opzet!

Maar — WAT HET BELANGRIJKSTE IS — tot dusver was ALLEEN het probleem van de vrede in het geding. Nu worden wij geconfronteerd met het vraagstuk van ons VOORTBESTAAN!

Hier volgen enkele van de internationale reacties op deze „vredesmissie”. Een verslag in *Time* over deze missie zegt: „Toch heeft bijna overal de Chinese reis mensen aan het denken gezet over de onzekere nieuwe gedaante van de wereldpolitiek en, in enkele landen, over de toekomstige

aard van de banden met de Verenigde Staten”.

Eén voorbeeld hiervan: In Europa heeft het in Sjanghai gepubliceerde en door president Nixon ondertekende gezamenlijke communiqué bange vermoedens gewekt ten aanzien van een verdere verzwakking van de Amerikaanse steun aan Europa. Dit soort Europese vermoedens is nu juist datgene wat onmiddellijk zou kunnen leiden tot het opstellen van een urgentieprogramma om in een Verenigd Europa het oude „Heilige Roomse Rijk” te doen herrijzen — als een derde kolos onder de grote militaire mogendheden, de gelijke van of sterker dan zowel de Verenigde Staten als Rusland!

En dat zou de stoot kunnen geven tot de nucleaire DERDE WERELDOORLOG!

Dit is niet bedoeld als een persoonlijke kritiek op president Nixons bezoek aan Rood China, noch op zijn pogingen tot het „streven naar vrede”. Een president van de Verenigde Staten is bij zijn ambtsaanvaarding GEBONDEN door vele omstandigheden. Ik zal de laatste zijn om te zeggen dat ik het er beter zou afbrengen.

Ik ben er eenvoudig dankbaar voor dat ik niet in een positie verkeer waarin ik zo gebonden en belemmerd

ben. Ik genoot — en geniet nu nog — de vrijheid deze wereldsituaties en -problemen — en de WEG naar wereldvrede — overal ter wereld met vele regeringshoofden te bespreken. Ik heb ook de vrijheid genoten tot vele miljoenen mensen te spreken, via *De ECHTE WAARHEID* in 5 talen en door de ether, en er vrijelijk op te wijzen wat er MIS is met de wereld — wat de enig mogelijke OORZAAK is die wereldvrede (of vrede tussen individuen of groepen) kan brengen — vrij om de wereld te vertellen hóe wij wereldvrede zullen krijgen.

U, die dit leest, dient de dringende aard en buitengewone ernst van de huidige wereldsituatie in te zien! De ontstellende mogelijkheid bestaat dat de uitroeiing van het menselijk leven op deze aarde nog in de jaren '70 zou kunnen plaatsvinden!

Laten we de kern van dit angstaanjagende, alle andere problemen in de schaduw stellende wereldprobleem zonder omwegen benaderen.

Indien wij de mensheid willen redden, moeten wij erachter komen WAAROM de mens is zoals hij is en hoe hij zo geworden is — WAAROM de mens altijd belaagd schijnt te worden door onoplosbare problemen — WAAROM de mensheid geteisterd wordt door zoveel EUVELS en KWALLEN, en WAAROM deze in snel tempo toenemen — WAAROM de mens naar de maan en terug kan vliegen, maar niet hier op aarde in vrede met zijn medemens kan leven.

Wij moeten de hele weg terug afleggen. 's Mensen moeilijkheden, euvels en oorlogen gaan terug tot het begin der geschiedenis — of daarvoor. Om het antwoord te vinden moeten wij naar de prehistorie terugreiken. De mens is niet pas onlangs zo geworden zoals hij is! Wij moeten te weten komen hoe de mensheid op deze aarde is verschenen — hoe de aarde zelf tot aanzijn is gekomen. Wij moeten erachter komen HOE, WAAROM en WANNEER de mens zo geworden is *zoals hij is!*

Door de eeuwen heen hebben de mensen zich aan bespiegelingen omtrent deze vraag van de oorsprong overgegeven. Wetenschapsbeoefenaars hebben hun gehele leven aan de bestudering van deze vraag gewijd. Er zijn vele geleerde boeken geschreven — MAAR GEEN ANTWOORDEN — GEEN OPLOSSINGEN VOOR ONS DRIN-

GEND PROBLEEM VAN VOORTBESTAAN WERDEN OOIET NAAR VOREN GEBRACHT! Geen verklaring van de vraag waarom de mens zo is als hij is, niet in staat zijn eigen problemen op te lossen.

Maar de zuivere waarheid is dat de meeste geleerde onderzoeken op niets anders konden steunen dan op ongegronde speculaties — menselijke gissingen bij volslagen afwezigheid van bewijzen of feiten. De geleerde boeken *moeten* beginnen met uitspraken als „wij weten niets — maar de mannen der wetenschap doen ons enige vermoedens aan de hand”.

Eén van de geleerde werken dat in brede kringen erkenning heeft gevonden is de *Outline of History* van H.G. Wells.

Ik heb Wells' *Outline of History* vele jaren geleden voor het eerst gelezen. Sindsdien heb ik steeds een daarmee parallel lopende schets der geschiedenis willen schrijven, waarin de andere kant van deze tweeledige vraag naar de oorsprong aan de orde wordt gesteld.

Want terwijl wetenschapsbeoefenaars, historici en geleerden gedwongen zijn met een erkenning van onwetendheid omtrent deze oorsprong te beginnen, hebben zij een even groot gebrek aan kennis aan de dag gelegd ter verklaring van de mens *zoals hij is* — de mens met zodanige intellectuele en technische vermogens dat hij niet slechts naar de maan en terug kan vliegen, maar ook de moderne computer en de meest verfijnde mechanismen kan produceren. Toch kan hij zijn eigen persoonlijke, sociale, morele en ethische problemen niet oplossen. Hij schijnt er nu op uit te zijn ZICHZELF TE Vernietigen!

Toen ik indertijd een diepgaande studie over het vraagstuk schepping versus evolutie ondernam, heb ik beide kanten onderzocht. Ik verdiepte mij in de geschriften van Darwin en zijn pleitbezorgers Haeckel en Huxley, alsook in die van Lamarck vóór hen en Chamberlain, Vogt en anderen na hen. Maar ik stelde mij ook open voor de bijbelse uitspraken omtrent een schepping.

En daar constateerde ik een volslagen afwezigheid van gissingen, speculaties, hypothesen en theorieën. Ik vond positieve uitspraken. En ik vond de enige rationele verklaring van de vraag WAAROM de mens zo is als hij

is en hoe hij zo is geworden — WAAROM er geen vrede is en wat de enig ware OORZAAK is die vrede zou kunnen bewerkstelligen.

Evenals de *Outline of History* zijn de meeste geleerde werken uitsluitend gebaseerd op de evolutietheorie en op verwerping van openbaring als een bron van fundamentele kennis.

Hierdoor zijn deze geleerde heren volkomen AFGESLOTEN geraakt van alle kennis en feitelijke gegevens omtrent herkomsten: van de vraag HOE de mens op aarde is gekomen, HOE het leven is begonnen en WAAROM de mens zo is als hij is!

Daardoor bleef hun geen andere uitweg open dan gebruik te maken van een van alle gronden verstoken VERBEELDING om te speculeren, te gissen, vermoedens en theorieën te ontwikkelen omtrent datgene wat zij in hun volslagen onwetendheid VERONDERSTELDEN dat gebeurd *zou kunnen* zijn.

Maar de Bijbel bevat positieve uitspraken die er aanspraak op maken afkomstig te zijn van het met een volmaakt verstand en volkomen macht toegerust Opperwezen. Deze positieve uitspraken maken er aanspraak op dat Hij alle materie, kracht en energie en alle natuurwetten in het leven heeft geroepen. Evolutionisten zijn gedwongen hun speculaties te baseren op al deze factoren die *reeds tot stand waren gebracht*.

De Bijbel pretendeert te verklaren hóe de mens zo geworden is als hij is — zo schijnbaar intelligent en toch zo volkomen hulpeloos tegenover zijn eigen sociale, morele en ethische problemen.

Nu hebben wij twee alternatieven. Wij kunnen bewust onze ogen sluiten, deze positieve bijbelse uitspraken negeren en met de „ontwikkelde” meerderheid de ongegronde fantasieën en door mensen ontworpen theorieën der geleerden aanvaarden, of wij kunnen onze ogen openen om te lezen en onze geest openen tot het overwegen en overdenken van deze POSITIEVE aanspraken en bewijzen inzake herkomsten, voor OORZAKEN van omstandigheden zoals ze zijn en voor OPLOSSINGEN die, naar de Bijbel belóóft, zullen komen.

Het is thans mijn bedoeling u een in verhouding zeer beknopte samenvatting te geven van de bijbelse openbaring omtrent herkomsten en van het DOEL waarmee de mensheid

op aarde werd geplaatst, alsook van de redenen voor haar huidige benarde toestand.

Deze sterk verkorte schets der geschiedenis zal beginnen bij het begin — in de prehistorie, waaromtrent in verschillende delen van de Bijbel gevonden uitspraken enige zeer opzienbarende onthullingen doen, die zelfs door de theologen over het algemeen niet worden begrepen. Vanaf de prehistorie, vanaf het aller-eerste begin, zullen wij snel de hoofdpunten der geschiedenis tot aan het heden schetsen en, door middel van profetieën, tot in de eeuwigheid daaropvolgend.

Zelfs onder de meer geleerde theologen zijn er maar weinigen die kennis dragen van alles wat deze bestseller in zijn verbazingwekkende openbaring omtrent de mens onthult — hoe hij gekomen is, WAAROM hij is en waar hij heen gaat.

De huidige toestand van deze wereld is zo diep-ernstig, dat het het toppunt van dwaasheid zou zijn, onze ogen te sluiten voor deze openbaring die erop gericht is ons de OPLOSSING te tonen — de weg naar VREDE — en niet alleen de weg naar voortbestaan, want voortbestaan alleen is NIET GENOEG. Wij hebben een voortbestaan in vrede nodig, in geluk, in algemene welvaart en gezondheid, in overvloedig welzijn.

Dit is een uitdaging tot het VERGELIJKEN van deze met gezag geformuleerde uitspraken met de speculaties, erkenningen van onwetendheid en ongegronde theorieën die op zulk een ruime schaal aanvaard zijn in een wereld welke op het punt staat ZICHZELF TE Vernietigen!

Ik begin dus bij het begin — het eerste vers van het eerste hoofdstuk van het eerste boek van de Bijbel — Genesis 1, vers 1:

„In den beginne schiep God de hemel en de aarde.”

Er staat niet „moet geschapen hebben”, „zou geschapen kunnen hebben” of „misschien”. Het is de eenvoudige, als een feit geformuleerde uitspraak van een schrijver die de *feiten* kent en niet gist. Het is een met gezag gedane uitspraak. Er staat niet bij wannéer — hier noch elders in de Bijbel. Wat de openbaring aangaat zou het, aangezien de datum niet onthuld wordt, op een of ander tijdstip tussen 6000 jaar en verschei-

dene miljarden jaren geleden geweest kunnen zijn.

Mozes heeft deze woorden in het Hebreeuws geschreven. En het Hebreeuwse werkwoord in Genesis 1:1 houdt een volmaakte schepping in, niet een die zich in chaos en verwarring bevindt. De Bijbel stelt God voor als de *volmaakte* God die wat *Hij* doet volmaakt doet.

Het boek Job geeft God weer terwijl Hij met Job over de schepping praat. „Waar waart gij, toen Ik de aarde grondde?” Hierin ligt opgesloten dat Job de constructie van een zeer groot bouwwerk had geleid — zoals de piramide van Cheops in Egypte. God deed hem een toontje lager zingen door een vergelijking van prestaties.

God vervolgt: „Wie heeft haar maten gezet, want gij weet het; of wie heeft over haar een richtsnoer getrokken? Waarop zijn haar grondvesten nedergezonden, of wie heeft haar hoeksteen gelegd, toen de morgensterren te zamen vrolijk zongen, en al de kinderen Gods juichten?” (Job 38:4-7).

Het is veelbetekend dat de piramide van Cheops een bouwwerk is waarvan de hoeksteen niet in de fundering gelegd is, maar de laatste steen die gelegd is — aan de top. De „morgensterren” zijn, volgens de bijbelse interpretatie van symbolen, licht (waarheid) brengende engelen en aartsengelen. Als scheppingen van God worden zij ook aangeduid als „al de kinderen Gods”. Ook dit houdt dus een volmaakte en prachtige schepping van de aarde in.

Engelen die zondigen

Mensen worden in dit verband of in die tijd niet genoemd. Engelen wel. Andere passages van de Bijbel geven te kennen dat de aarde oorspronkelijk bevolkt was door engelen, niet door mensen. Dit is voor vele lezers wellicht een ware verrassing. Maar zo staat het duidelijk in de Bijbel.

Zie Judas 6-7: „En de engelen, die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hun eigen woonstede verlaten hebben, heeft Hij tot het oordeel van de grote dag met eeuwige banden onder de duisternis bewaard. Gelijk Sodom en Gomorra, en de steden rondom dezelve, die op gelijke wijze als deze gehoereerd hebben, en ander vlees zijn nagegaan, tot een voorbeeld voorgesteld zijn, dragende de straf van het eeuwige vuur.”

Deze engelen werden, zoals andere passages getuigen, duivels of demonen doordat zij zondigden. De woonstede die ze verlieten was deze aarde. Later zal verklaard worden waarom zij haar verlieten. Deze engelen zondigden dus.

Zie 2 Petrus 2:4-7: „Want indien God de engelen, die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar, die in de hel geworpen hebbende, overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden; en de oude wereld niet heeft gespaard, maar Noach, de prediker der gerechtigheid, zijn achttal bewaard heeft, als Hij de zondvloed over de wereld der goddelozen heeft gebracht; en de steden van Sodom en Gomorra tot as verbrandende met omkering veroordeeld heeft, en tot een voorbeeld gezet degenen, die goddelooslijk zouden leven; en de rechtvaardige Lot... daaruit verlost heeft”.

U ziet dat eerst *engelen*, vervolgens de mensen van de oude wereld en in de derde plaats de mensen van Sodom en Gomorra allen zondigden. Fysieke vernietiging van de aarde was het gevolg van de zonden der oude wereld en van Sodom. Algehele fysieke vernietiging komt over de aarde waarop algeheel gezondigd wordt. Heeft de zonde van de engelen dan niet een heel de aarde omvattende fysieke vernietiging teweeggebracht? Dat zullen we zien.

Zondigen engelen?

Iemand zou kunnen vragen: „Hoe konden engelen zondigen? Worden zij niet geacht heilig — volmaakt — boven zonden verheven te zijn?” Natuurlijk is het tegenwoordig in vele kringen intellectueel niet „in” te geloven dat er engelen bestaan. In de meeste geschiedenisboeken zult u er waarschijnlijk geen vermelding van aantreffen.

Maar de Bijbel heeft heel wat over engelen, en over duivels, te zeggen. In vele religies worden duivels als goden beschouwd. Maar laten wij, zoals ik reeds eerder heb voorgesteld, de Bijbel raadplegen. Deze is het kennelijk niet eens met de moderne zienswijze die op het onbewezen en onbewijsbare evolutiebegrip gebaseerd is.

Wij zien hier de *keerzijde* van een tweezijdig vraagstuk, en zullen de ene kant met de andere vergelijken en

daartegen afwegen. En laat de lezer, na een beschouwing van de aanspraken, zelf beslissen welke opvatting de meest logische, rationele en klaarblijkelijk **JUISTE** is. Hij oordele, na van het bewijsmateriaal kennis genomen te hebben, welke het nauwkeurigst de ellendige omstandigheden van de hedendaagse zieke wereld weergeeft en **VERKLAART!**

Uit de bijbelse uitspraken blijkt duidelijk dat engelen, ofschoon geschapen en bestaande uit **GEEST** (geen stoffelijke substantie), intelligente wezens zijn, met een verstand dat gelijk is aan of superieur ten opzichte van het menselijke verstand. En dat ook zij begiftigd werden met een vrije wil — het vermogen een vrije keus te doen.

Wat was nu de zonde van de engelen die duivels werden? En **WAAROM** verlieten zij hun woonstee, de aarde? De profeten Jesaja en Ezechiël verklaren dit en voegen er veel aan toe.

Wereldvrede op komst

In het 14e hoofdstuk van Jesaja, te beginnen met vers 4, staat een spotlied op een *toekomstige* „koning van Babel”. Deze profetie heeft geen betrekking op de toenmalige koning van Babel, Nebukadnezar, die 600 jaar voor Christus leefde. Het tijdsbestek ervan ligt in de **ONMIDDELLIJKE** toekomst.

Let eens goed op deze verbazingwekkende profetie. Ze is schromelijk misverstaan. Ten einde het tijdsbestek van de profetie te begrijpen, moeten wij haar in haar verband zien, te beginnen met hoofdstuk 13.

Hoofdstuk 13 en 14 horen bijeen. Hoofdstuk 13 van Jesaja begint: „De last van Babel...” Deze last — of Godsspraak — aangaande Babel omvat hoofdstuk 13 en 14. God is vervuld van verontwaardiging jegens dit (nog toekomstige) „Babel”, waarvan het Babel van omstreeks 600 v.Chr. het type en de voorloper was. God verzamelt heerscharen om het land van dit komende „Babel” te verwoesten.

Met vers 6 (hoofdstuk 13) begint de tijd waarop „de dag des Heren” nabij is. Dit is een tijd waarover in vele profetieën van zowel het Oude als het Nieuwe Testament gesproken wordt, waar de Bijbel zegt dat **GOD** op bovennatuurlijke wijze zal ingrij-

pen in de zaken der wereld — een tijd waarin God zegt: „Ik zal over de wereld de boosheid bezoeken, en over de goddelozen hun ongerechtigheid...” (vers 11). Dit is de tijd die begint kort vóór de komst van de Messias in opperste **MACHT** en **HEERLIJKHEID** om een **WERELDREGERING** in te stellen, **ALLE** naties te regeren en door Gods heerschappij **WERELDVREDE** tot stand te brengen!

Dan gaat hoofdstuk 14 over op de tijd na de komst van de Messias.

God zal Israël terugvoeren naar zijn oude land — *uit een toestand van slavernij*. De volken die hen als slaven hebben gehouden (in een tijd die nog komen moet) zullen gedwongen worden hen naar hun oude land terug te brengen. En het volk van Israël zal „gevangen houden degenen, die hen gevangen hielden, en zij [Israël] zullen heersen over hun drijvers. En... u de Heer rust geven zal... van de harde dienstbaarheid...”

Dit heeft géén betrekking op de Israëli's die thans in dat land wonen. Zij zijn niet uit slavernij teruggekeerd, werden er niet door hun vroegere heersers heengebracht, houden dergelijke vroegere heersers niet als slaven — hebben **GEEN** vrede en rust, maar oorlog en *angst* voor oorlog van de zijde van omringende Arabieren. Andere profetieën hebben wel betrekking op de joden (Huis van Juda) die thans in dat land wonen. Maar deze profetie spreekt van een tijd die in het verschiet ligt — mogelijk drie tot vijf jaar *of meer* van nu.

Het is in de in bovenstaande drie verzen beschreven tijd dat „gij deze spreuk [„spotlied”, *N. Vert.*] zult opnemen tegen de koning van Babel, en zeggen: Hoe houdt de drijver op, hoe houdt de goudene [„verdrukking”, *N. Vert.*] op!” (vers 4) Deze koning van Babel is hun voormalige onderdrukker die hen als slaven zal hebben gehouden.

De Godsspraak vervolgt: „De Heer heeft de stok der goddelozen gebroken, de scepter der heersers, die de volken plaagde in verbolgenheid... die in toorn over de heidenen [volkeren] heerste...” Let erop dat deze komende „koning van Babel” over volken zal (nog in de toekomst) heersen — meer dan één — en „... wordt vervolgd, zonder dat het

iemand afweren kan. De ganse aarde rust, zij is stil; zij maken groot geschal met gejuich. Ook verheugen zich de dennen over u, en de cederen van Libanon...” (vers 5-8).

Het is heel duidelijk dat het tijdsbestek hiervan valt *na* de komst van de Messias in opperste **MACHT** en **HEERLIJKHEID** om over alle volken te regeren en ons **WERELDVREDE** te brengen — in de gelukkige **WERELD VAN MORGEN!**

Deze „koning van Babel” is de toekomstige heerser over de geprofeeteerde „Verenigde Staten van Europa” — het komende herleefde „Heilige Roomse Rijk”, beschreven in de profetieën van Openbaring 17 en 18. Het is een in Openbaring 13 beschreven stelsel dat zijn macht en zetel van Satan had gekregen.

Vervolgens, in vers 12, wordt het type — deze menselijke koning van Babel — verheven tot het aartsantitype, Satan. Satan zal verwijderd en gebonden worden na de komst van de Messias. Ezechiël's profetie, die straks besproken wordt, onthult dat hij de vroegere aartsengel Lucifer is.

Ga verder met vers 12:

„Hoe zijt gij uit de hemel gevallen, o morgenster, gij zoon van de dageraad! Hoe zijt gij ter aarde nedergehouden, gij, die de heidenen [volkeren] krenktet! En zeydet in uw hart: Ik zal ten hemel opklimmen, ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhogen; en ik zal mij zetten op de berg der samenkomst aan de zijden van het noorden. Ik zal boven de hoogten der wolken klimmen, ik zal de Allerhoogste gelijk worden” (Jes. 14:12-14). Het 15e vers keert tot de menselijke koning terug.

Let erop dat deze gewezen aartsengel aangesteld was als heerser over de engelen die gezondigd hebben. Hij had een troon. Hij zei dat hij zijn troon boven de sterren (engelen) van God zou verheffen. Hij was reeds verheven boven de engelen op aarde — de engelen die met hem zondigden. Nu wilde hij zijn troon boven **GODS ENGELEN** in de hemel verheffen. Hij zou Gods hemel binnenvallen, God van de troon van het heelal stoten en over het gehele universum regeren!

In Ezechiël 28 horen wij veel meer over deze cherub die Satan werd. Hier, beginnend met vers 2, wordt gesproken over de menselijke vorst van Tyrus, omgeven door rijkdom

(hoofdstuk 27), omringd door volmaakte schoonheid en in de ijdelheid van zijn hart zeggend: „Ik ben God” — „Ik zit in Gods stoel”. Vergelijk dit eens met 2 Thessalonicenzen 2:3-4.

Men vergelijk ook Ezechiël 27:7 met Openbaring 18:16. Deze hebben allemaal betrekking op hetzelfde systeem. Ezechiël 26 doelt echter op het oude Tyrus, als voorloper of type van het tegenwoordige en nog komende systeem. Vervolgens, evenals in Jesaja 14, gaat in Ezechiël 28:12 het menselijke type over op het satanische antitype:

„Mensenkind, hef een klaaglied aan over de koning van Tyrus...” Heel de profetie van hoofdstuk 27 en 28 slaat *niet* op de heerser van de oude stad Tyrus (zoals hoofdstuk 26 wel doet), maar op een belangrijke persoonlijkheid, in Satans hand, *van onze tijd* — en op de onmiddellijke toekomst — vlak vóór de komst van de Messias die Satan zal verwijderen en wereldvrede zal brengen. Daarom wijst de profetie op het EINDE van deze grote persoonlijkheid die geestelijk over volken heerst — alsook op Satans verwijdering uit de heerschappij over de mensheid op aarde. Nu, te beginnen met vers 12 en tot het midden van vers 17, spreekt de profetie van Satan zelf.

„... En zeg tot hem: Zo zegt de Here Here: Gij verzegelaar der som, vol van wijsheid en volmaakt in schoonheid! Gij waart in Eden, Gods hof; alle kostelijke gesteente was uw dekfel [tooi]... het werk uwer trommelen en uwer pijpen was bij u; ten dage dat gij geschapen werdt, waren zij bereid.”

Let wel, dit gaat niet over een menselijk, maar een GESCHAPEN wezen. God zou nooit van een mens zeggen dat hij de totale som van wijsheid, volmaaktheid en schoonheid omvat. Wie was dit grote geschapen wezen dan oorspronkelijk?

„Gij waart een gezalfde, overdekkende cherub; en Ik had u also gezet”, antwoordt God. In Exodus 25:17-20 zult u de beschrijving vinden van de troon van God in de hemel, vanwaar Hij heel het grenzeloze universum regeert. Op deze troon zijn twee cherubim — opperste aartsengelen — wier uitgespreide vleugels de troon overdekken. Deze persoonlijkheid is dus de vroegere Lucifer die zich bij de troon van het heelal bevond en

welbekend was met het bestuur van God over het heelal. Nu wordt hij uitgebeeld als op aarde verblijvend. Maar vroeger had hij zich bij de troon van God zelf bevonden, zoals de volgende woorden duidelijk laten uitkomen:

„... gij waart op Gods heilige berg; gij wandelde in het midden der vurige stenen. Gij waart volkomen in uw wegen, van de dag af, dat gij geschapen zijt, totdat er ongerechtigheid in u gevonden is.”

Dan schrijft God hem gewelddadigheid toe, verdorvenheid van wijsheid, ontaarding, gevoelens van trots — zijn hart verhief zich wegens zijn schoonheid. Vervolgens, in vers 17, gaat het onsterfelijke geestelijke antitype weer over in het menselijke type dat een voornaam instrument in Satans handen zal zijn bij de overweldigende wereldgebeurtenissen die voorafgaan aan, en leiden tot de komst van de Messias, die de HEERSCHAPPIJ VAN GOD over alle volken der aarde zal oprichten.

Deze menselijke persoon, die pretendeert God te zijn en in zijn heiligdom zit (vers 18) om aan zich te laten zien dat hij God is (2 Thess. 2:3-4), zal door VUUR vernietigd worden, tot as verteerd (vers 18). Vergelijk dit met Openbaring, waar twee menselijke personen worden uitgebeeld, instrumenten van Satan — de ene een wereldlijke heerser over tien koningen en hun volken, de andere een grote „valse profeet” genoemd (Openb. 19:20). De profetie van Jesaja stelt de koning van Babel voor als de wereldlijke heerser.

Laten we nu een samenvatting geven van wat wij gelezen hebben. Wij hebben de prehistorie behandeld — van vóór de MENS! De aarde werd geschapen — volgens de Bijbel. Ze werd geschapen door de Schepper-God. Het was een volmaakte schepping. De engelen juichten van blijdschap. Van haar ontstaan af was de schepping bevolkt met engelen.

Er was een troon waarop Lucifer zat, een hoge aartsengel, een cherub. Hij was geheel en al op de hoogte van de functionering van Gods heerschappij, daar hij bij de troon van God zelf in de hemel had vertoefd. God had Lucifer op de troon op aarde geplaatst om DE HEERSCHAPPIJ VAN GOD over de engelen der aarde te leiden.

Er was geluk, vrede en blijdschap

op aarde. Van Lucifer luidt het in de Lutherse vertaling: „Gij waart zonder gebrek in uw doen van de dag toen gij geschapen werdt, — zolang totdat er misdaad in u gevonden werd” (Ezech. 28:15). God schiep geen Duivel, maar een aartsengel volmaakt in schoonheid en wijsheid. God gaf zijn engelen echter een vrije wil — een verstand dat vrij was om te denken en te redeneren — het recht van vrije keus.

Lucifer had zich door zijn schoonheid en volmaaktheid laten vervullen met ijdelheid — met ZELFverheerlijking en ZELFzucht. Hij werd afgunstig op Gods heerlijkheid en kon het niet hebben dat er gezag boven hem stond. Hij spande samen met zijn engelen om ze te organiseren in een invasieleger, Gods hemel binnen te vallen en God van de troon van het heelal te stoten. *Lucifer* zou God zijn. Het is zijn bedrieglijke invloed op de „vorst van Tyrus” die deze figuur ertoe zal aanzetten te beweren dat HIJ, een mens, God is.

Daardoor was Lucifer niet meer „LICHTbrenger”, maar een TEGENSTANDER — een agressor, een mededinger, een vijand. De naam Satan betékent „tegenstander”. Zijn engelen werden nu DUIVELS. Zij vormden een derde van alle engelen (Openb. 12:4). Maar zowel Satan als zijn duivels werden teruggeworpen naar de aarde — zelfde vers.

Als gevolg van deze wereldomvattende REBELLIE tegen de heerschappij van God, raakte de oppervlakte der aarde in een toestand van chaos en verwarring.

En, zeer BELANGRIJK: Satan is nu *gediskwalificeerd* om Gods heerschappij over de aarde uit te voeren! Het is echter een principe van Gods heerschappij dat de staat nooit zonder een hoofd mag zijn. Bijgevolg moet Satan hier blijven *totdat* zijn opvolger is gekwalificeerd én in zijn ambt bevestigd!

Ten einde deze zeer verkorte geschiedenis van Schepping tot Eeuwigheid te vervolgen, keren wij nu terug naar Genesis 1 en lezen vers 2.

„De aarde nu was woest en ledig, en duisternis was op de afgrond.”

De eerste vijf boeken van de Bijbel werden door Mozes in de Hebreeuwse taal geschreven. Duizenden afschriften van deze oorspronkelijke Hebreeuwse geschriften (alsook van de

gehele Bijbel) zijn door het joodse volk bewaard geworden, en in christelijke tijden door niet-joodse geleerden. De joodse beroepsafschrijvers van de Bijbel verrichtten hun werk zo nauwgezet dat indien bij het lezen der proeven door verscheidene mensen één enkele fout werd ontdekt, het hele vel (of de rol) ter zijde werd gelegd en overgedaan tot men een volmaakte tekst had.

Deze vijf boeken en alle boeken van het Oude en het Nieuwe Testament zijn, naar de Bijbel verklaart, door God geïnspireerd. En wanneer duizenden afschriften in de oorspronkelijke talen met elkaar overeenstemmen, kunnen wij er ZEKER van zijn dat wij datgene hebben wat de Bijbel het zuivere en ZEKERE „Woord van God” noemt.

De Bijbel, jaar in jaar uit de bestseller op wereldschaal, is vertaald in nagenoeg alle talen die thans op aarde gebruikt worden.

Wij hebben *verschillende* vertalingen in het Nederlands, die rechtstreeks naar afschriften van het origineel vervaardigd zijn. Daar waar zich kleine variaties in betekenis in de oorspronkelijke tekst schijnen voor te doen, kunnen wij altijd drie, vier of meer betrouwbare vertalingen raadplegen en vergelijken.

Voorts bestaan er de vele bijbelverklaringen, geschreven door vooraanstaande kenners van de oorspronkelijke talen, die op deskundige wijze dergelijke kleine variaties in betekenis vergelijken. Wij kunnen ook exemplaren in de oorspronkelijke talen raadplegen en de Griekse of Hebreeuwse woorden controleren met lexicons. Er zijn ook een aantal bijbelse woordenboeken, bijbelse encyclopedieën en technische werken die ons kunnen helpen de juiste betekenis van ieder deeltje van de Bijbel te vinden, evenals de concordanties, waarin men letterlijk ieder woord van de Bijbel kan terugvinden en nagaan in welke boeken en passages dat woord gebruikt is.

Geen „tohu” bij de schepping

Nu terug naar het tweede vers van de Bijbel — Genesis 1:2. De woorden „woest en ledig” zijn een vertaling van het Hebreeuwse „tohu wabohu” dat Mozes schreef. Dit betekent letterlijk „ongeordende en doodse wildernis, baaierd”.

Maar wij hebben echter reeds

gezien dat God de aarde *niet* in een toestand van verwarring heeft geschapen. In Jesaja 45:18 wordt het Hebreeuwse woord „tohu” ook gebruikt. Daar staat: „Hij heeft haar gegrondvest; NIET tot een 'tohu'” — hier vertaald „baaierd” (chaos) — „heeft Hij haar geschapen” (*N. Vert.*). En in 1 Corinthen 14:33 staat: „Want God is geen God van verwarring”. De Bijbel zegt echter dat Satan dit *wel* is!

Wij hebben gezien dat de aarde na haar *volmaakte* oorspronkelijke schepping bevolkt was door engelen die zondigden. Het was een algehele, wereldomvattende zonde. Wij hebben andere voorbeelden gezien, hoe algehele zonde leidt tot totale vernietiging van het zondige gebied — in dit geval de gehele aarde. Wij hebben dus het bijbelse getuigenis dat de in Genesis 1:2 beschreven chaotische, verwarde toestand van de aarde ná de oorspronkelijk volmaakte schepping ontstaan is. Wij vernemen niet hoe lang daarna. Daar engelen geestelijke wezens zijn die nooit sterven, *bestaat de mogelijkheid* dat miljoenen jaren van vrede, blijdschap en geluk op aarde kunnen zijn verlopen, terwijl GODS HEERSCHAPPIJ volgens GODS BEDOELINGEN werd uitgeoefend, vóórdat Lucifer zijn engelen tot opstand en ongerechtigheid bracht. Maar de Bijbel vermeldt uiteraard niet de duur van deze periode.

Vernieuwing van het oppervlak der aarde

In ZES DAGEN *vernieuwde* God dus het gelaat der aarde.

In Psalm 104:30 zult u lezen: „Zendt Gij Uw Geest uit, zo worden zij geschapen, en Gij **VERNIEUWT** het gelaat des aardrijks”. In die zes dagen heeft God dierlijk, plantaardig en menselijk leven **GESCHAPEN** — en het gelaat of het oppervlak der aarde **VERNIEUWD**.

Wij keren nu terug naar het tweede vers van Genesis 1. Het hierboven niet geciteerde restant van dit vers luidt: „... en duisternis was op de afgrond; en de Geest Gods zweefde op de wateren”.

Let erop dat het donker was. Er wordt slechts gesproken van een vloeibare oppervlakte — oceanen. Er was geen droog land te zien. In Psalm 104:30 lezen wij: „Zendt Gij Uw Geest uit” voor de herschepping en vernieuwing van het aardoppervlak. En hier,

in Genesis 1:2, heeft God Zijn Geest uitgezonden, die zich beweegt over het vloeibare aangezicht der aarde.

Vers 3: „En God zeide: Daar zij licht! en daar werd licht”.

Wanneer wij hier de bijbelse uitspraken over de schepping beschouwen en ze met de aanspraken van de evolutietheorie vergelijken, doen wij er goed aan op het feit te letten dat de Bijbel zich uitspreekt over *de manier* waarop God gezegd wordt deze schepping tot stand gebracht te hebben.

In het Nieuwe Testament, in Efeze 3:9, vinden wij deze woorden: „... God, Welke alle dingen geschapen heeft *door* Jezus Christus”.

Lees vervolgens Johannes 1:1: „In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God”. Het Nederlandse „Woord” is de vertaling van het Griekse *Logos*. Johannes schreef zijn Evangelie in het Grieks. Het Griekse *Logos* betekent „Woordvoerder” of „Degene die spreekt”.

In het 14e vers wordt duidelijk gemaakt dat dit „Woord” Christus was. Onder de naam *Logos* spreekt het van Christus vóór zijn menselijke geboorte — als altijd bestaan hebbende, bij God de Vader. In vers 3: „Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is”.

En, van Christus sprekende, in Colossenzen 1:16-18: „Want door Hem zijn alle dingen geschapen, die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten; alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen; en Hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan te zamen door Hem; en Hij is het Hoofd des lichaams, namelijk der gemeente...”

En wederom in Hebréeën 1:1: „God... heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door de Zoon, Welke Hij gesteld heeft tot een Erfgenaam van alles [het heelal], door Welke Hij ook de wereld gemaakt heeft...”

Christus is de Woordvoerder. God heeft alles in en door Hem geschapen. In Psalm 33:9: „Want Hij spreekt, en het is er; Hij gebiedt, en het staat er”. De kracht die door Christus bij het scheppen gebruikt werd, was de kracht van de heilige Geest.

Ik heb eens een hier dicht op

aansluitende parallel geconstateerd in een voorval dat in januari 1914 plaatsvond. Ik was toen aan de redactie van een nationaal tijdschrift verbonden. Ik werd naar de autofabriek van Ford in Detroit gestuurd om nauwkeurige gegevens te krijgen over de destijds befaamde loonschaal van \$5 per dag die in de Fordfabriek was ingevoerd. Daar zag ik Henry Ford, de **MAKER** van de Ford-auto. De heer Ford en ik stonden even buiten de reusachtige deur van de fabriekshal — in een smalle doorgang tussen de fabriek en het kantoorgebouw van de firma. Hij was niet in overall gekleed, maar in een colbertkostuum. In de fabriek zag ik honderden werklieden in overalls. Ford **MAAKTE** de Ford-auto's *door middel van* zijn arbeiders, die gebruik maakten van de kracht van machines en elektriciteit. God, de Vader van de goddelijke Familie, is Schepper, maar Hij schiep alle dingen door Jezus Christus, die **SPRAK** (precies zoals Zijn Vader had aangeduid) en de **KRACHT** van de heilige Geest bracht het tot stand.

Terug nu naar Genesis 1:2. De Geest Gods zweefde op de wateren. In vers 3 **SPRAK** Hij — „En God zeide: Daar zij licht! en daar werd licht”. De Vader beval het, Christus sprak, de Geest bracht het voort!

Satan is het symbool van **DUISTERNIS**, kwaad, zonde en lelijkheid. Deze duisternis werd door zijn zonde en die van zijn engelen veroorzaakt. Maar **GOD** is het symbool van **LICHT** — van **WAARHEID** — van **SCHOONHEID**. God veranderde dus op de allereerste dag van deze „scheppingsweek” het oppervlak der aarde van duisternis, lelijkheid en verwarring in **LICHT** en **SCHOONHEID**! En God zag dat het goed was (vers 4).

Op de tweede dag (vers 6-8) schiep God de atmosfeer van de tegenwoordige aarde — **LICHT** voor planten, dieren en de **MENS** om te ademen. Had er al eerder zulk een atmosfeer bestaan? Het wordt ons niet verteld. Engelen hebben deze niet nodig om in leven te blijven. Deze atmosfeer bracht wolken voort — water in de vorm van damp, waardoor er „scheiding tussen wateren en wateren” gemaakt werd — boven en onder het „uitspansel” of de atmosfeer, aangezien er anders geen **REGEN** zou zijn, wat vereist is voor plantaardig, dierlijk en menselijk leven.

God produceerde nu wat nodig was

voor dit nieuwe soort van **FYSIEKE LEVEN** dat Hij op het punt stond te scheppen.

Nu vers 8: „En God noemde het uitspansel hemel. Toen was het avond [nacht] geweest, en het was morgen [overdag] geweest, de tweede dag.”

Het is belangrijk hier op te merken dat de Bijbel van drie hemelen spreekt: deze aardse atmosfeer waarin vogels en vliegtuigen vliegen; dan de hemel die wij de wereldruimte noemen en waarin onze planeten, de zon

lelijkheid werden vervangen door licht en **SCHOONHEID**, met vegetatie en vruchten en graan voor **VOEDSEL**. Mensen en dieren moeten voedsel gebruiken en lucht inademen. Engelen hoeven dit niet.

God is Schepper van schoonheid

Ik kan niet genoeg nadruk leggen op het feit dat God de schepper is van **SCHOONHEID** — van **KWALITEIT** — van **VOLMAAKTHEID**. Satan is de schepper van lelijkheid, minderwaardigheid, onvolmaaktheid, verwoesting.

De Bijbel toont aan, zoals wij zullen zien, dat dit Satans wereld is geworden. Satan ontaardde in alle opzichten. Door zijn invloed heeft hij een misleide mensheid gebracht tot het bezoedelen, besmetten, bederven, aantasten en vernietigen van zo ongeveer alles waarop de mens zijn handen heeft gelegd. Vandaag de dag hebben wij de lucht verontreinigd die God ons te ademen gaf, en de zeeën, rivieren en meren die God oorspronkelijk zo fantastisch **MOOI** heeft gemaakt, de bodem waarop ons voedsel moet groeien, en het voedsel zelf wanneer de levensmiddelenindustrie ermee klaar is. Wij hebben steden gebouwd die lelijk zijn, kleurloos, slecht opgezet, deprimerend en overbevolkt.

Maar in deze zes dagen van **VERNIEUWING** van het aangezicht der aarde heeft God haar **MOOI** gemaakt — een fantastische **SCHOONHEID** gegeven!

In de woorden van het oratorium *Die Schöpfung*, van Joseph Haydn, tref ik bijzonder mooie beschrijvingen aan die ons een glimp geven van die oorspronkelijke door God geschapen **SCHOONHEID**. Overeenkomstig Gods vernieuwende schepping op die derde dag vinden wij deze woorden in het oratorium:

Met groen bekleed verschijnen de velden,
die het oog met nieuwe verrukking verheugen;
En lieflijker worden zij nog,
Getooid met bloemen fraai en vrolijk,
Hier ademen kruiden hun zoete geur uit,
Met gouden vruchten zijn de takken beladen.
De dichte bosschages bieden lommerrijke koele bescherming;

Is de **BIJBEL** een boek over *bijgeloof* of over gezag? Heeft u voor uzelf wel eens onderzocht en echt bewezen of de Bijbel het geïnspireerde Woord van God is? Het bovenstaande boekje zal u het bewijs verschaffen. Schrijf ons om uw gratis exemplaar.

en, veel verder weg, de sterren zich bevinden; en, ten derde, de hemel waar Gods Troon is geplaatst, van waaraf het ganse heelal wordt geregeerd. De Bijbel onthult de plaats van deze derde hemel niet. Er is één mogelijke aanduiding, in Jesaja 14:13, dat het *mogelijkerwijze* ver, ver ten **NOORDEN** van onze aarde zou kunnen zijn. In 2 Corinthe 12:2 wordt gesproken van „de derde hemel”.

Op de derde dag scheidde God de zeeën van het droge land. Er verscheen droog land, tezamen met de **SCHOONHEID** van bomen, planten, struiken, gras en mooie **BLOEMEN** in alle kleuren en tinten. Duisternis en

De hoge heuvels zijn met grootse
wouden bekleed.
En de hemelse heerscharen
verkondigden de derde dag, God
prijzend en zeggend:
Gij harpen, ontwaakt, ontwaakt, gij
lieren,
Laat uw blijde liederen
weerklinken.
Verheugt u in de Heer, de machtige
God;
Hemel en aarde heeft Hij in luister
gekleed, in heerlijke tooi.

Ja, toen God het aangezicht der
aarde vernieuwde, gaf Hij het een
verrukkelijke **SCHOONHEID!**

Op de 4e dag van die week van
fysieke schepping en vernieuwing van
het aangezicht der aarde, werden de
zon en de maan in de gelegenheid
gesteld de aarde weer te beschijnen.
Er is voldoende reden om aan te
nemen dat dit niet de oorspronkelijke
schepping van de zon en de maan was,
maar blijkbaar was het ze sinds de
opstand van Lucifer en de engelen
onmogelijk geweest de aarde te be-
schijnen.

Op de vijfde dag van die eerste week
van de aarde van de **MENS** vond de
schepping plaats van de tegenwoor-
dige vissoorten in de zeeën, meren en
rivieren en het gevogelte op de grond
en in de lucht — nog meer schoon-
heid. Ik haal weer een gedeelte van
deze beschrijving uit Haydns orato-
rium *Die Schöpfung*:

Op machtige wieken
schiep de trotse arend omhoog.
Hij klieft de lucht,
en baant in snelle vlucht
zijn weg naar de zon.
Een morgengroet
zingt vrolijk de leeuwerik;
En liefderijk koeren
en roepen de tedere duiven.
Uit alle bosjes en struiken klinkt
het getriller van
de lieflijk zingende nachtegaal.
En de engelen sloegen hun
onsterfelijke harpen
en bezongen de wonderen van de
vijfde dag.
Hoe lieflijk verschijnen nu
in fris groen uitgedost
de zacht glooiende heuvelen.
En uit hun flanken wellen en
breken in kristallen stroom de
sprankelende, verkoelende beken.
Nu cirkelen speels en blijde
en fladderen in de lucht
de verheugde gevederde scharen.
Hun vrolijk glanzende pluimen
vertonen myriaden tinten

als het gouden zonlicht ze bespeelt.
Snel flitsen door
de heldere wateren de vissen
voortdurend heen en weer
in rusteloze scholen.
Uit het bed van de diepe oceaan
rijst Leviathan op en dartelt
op de kam der golven.

Nu vers 24: „En God zeide: De
aarde brenge levende zielen voort,
naar haar aard, vee, en kruipend, en
wild gedierte der aarde, naar zijn
aard! En het was alzo. En God
maakte het wild gedierte der aarde
naar zijn aard, en het vee naar zijn
aard, en al het kruipend gedierte des
aardbodems naar zijn aard. En God
zag, dat het goed was.”

Nog een gedeelte uit de beschrijving
van Haydns *Die Schöpfung*:

Wijd haar vruchtbare schoot
openend,
bracht de aarde op Gods bevel
schepselen voort van elke aard,
alle volwassen in ontelbare
aantallen.
Hier, soepel en lenig,
verschijnt de tijger.
Zijn kop met gewei hoog opheffend
snelt het hert voort.
Louter kracht en vuur, met
vliegende manen,
hinnikt ongeduldig het edele ros.
In groene weiden
zoekt het vee zijn voedsel,
verdeeld in kudden.
En over de weilanden, zie, wijd en
zijd verspreid,
de wollige, zacht schapen.
Als zandwolken, warrelend, bij
myriaden zwermend,
stijgen scharen insecten op.
In lange stoeten kruipen de
reptielen en wormen.
Nu blinken de hemelen in volle
luister;
Nu glimlacht, met schoonheid
bekleed, de aarde.
De lucht is vervuld met
fladderende schepsels;
En scholen vissen vervullen de
wateren.
De aarde wemelt van levende
wezens.
En nog was alles niet voltooid.
Het geheel ontbeerde nog dat
wezen
dat de werken van God
en Zijn goedheid
met dankbaar hart zou prijzen.

En nu zou de kroon op Gods werk
komen — de *mens!*

„En God zeide: Laat Ons mensen
maken, naar Ons beeld... En God

schiep de mens naar Zijn beeld; naar
het beeld van God schiep Hij hem;
man en vrouw schiep Hij ze... En
God zag al wat Hij gemaakt had, en
ziet, het was zeer goed. Toen was het
avond geweest, en het was morgen
geweest, de zesde dag” (Gen. 1:26-27,
31).

En met dit eerste hoofdstuk van
het eerste boek van de Bijbel —
Genesis — eindigt de vernieuwing van
het aangezicht der aarde en de
FYSIEKE SCHEPPING erop voor deze
tegenwoordige aarde.

Maar er staan ons nog vele verba-
zingwekkende verrassingen te
wachten.

Want dit was *niet* het einde van
Gods scheppingswerk. Nu zou de veel
belangrijker **GEESTELIJKE** schepping
komen, die nog steeds voortduurt!
Het in Genesis 1 verhaalde scheppings-
werk bracht slechts het fysieke
materiaal voort waarmee de **GEESTE-
LIJKE** schepping moest worden begon-
nen — veel belangrijker dan de
oorspronkelijke schepping van de
engelen!

WAAROM heeft God de mensheid
geschapen en op deze aarde gezet?
Wat is het werkelijke **DOEL** van het
menselijk leven? Bijna niemand weet
het! Toch onthult de Bijbel het
duidelijk en onmiskenbaar!

Heeft God de mens als een **DIER**
geschapen? Is de mens een dier?
Bereidt u zich maar vast op enige
verrassingen voor!

Heeft de mens een onsterfelijke
ziel?

Hoe verklaart u de **WIJDE KLOOF**
tussen de vermogens van het mense-
lijke **VERSTAND** en dierlijke **HERSE-
NEN**, speciaal gezien het feit dat de
hersenen van de meer intelligente
dieren ongeveer gelijk zijn aan de
menselijke hersenen naar grootte,
gewicht en kwaliteit?

Hoe is de mens zo geworden **ALS
HIJ IS** — met zo'n wonderbaarlijk
verstand, en toch volstrekt niet bij
machte zijn eigen problemen op te
lossen? **WAAROM** al die toeneming en
versnelling van de vormen van het
KWAAD in deze wereld? Hoe is het
alles begonnen? Heeft God het bij
Zijn schepping zo bedoeld?

U kunt zich van nu af op grote
verrassingen voorbereiden. U zult blij
verrast worden door de ontdekking
van de **ONTBREKENDE DIMENSIE IN
KENNIS!**

(voortzetting in een volgend nummer)

Waarom zo'n groot verschil tussen dierlijk brein en

MENSELIJK VERSTAND?

door Robert L. Kuhn

Illustraties door
Frank Armitage
Alain Moreau & John Solie

WAT IS DE MENS? Wat is het menselijke verstand? Wat voor verband bestaat er tussen de geestelijke activiteit van de mens en zijn fysieke hersenen?

Is „verstand” hetzelfde als „hersenen” — of is het iets meer?

De vorige maand zijn wij begonnen met het stellen van deze buitengewoon belangrijke vragen.

Deze maand zetten wij ons onderzoek naar het *wezen* van mens en dier voort. Wij doen dat op twee verschillende niveaus: 1) *mentale activiteit* en 2) *fysiologische hersenen*.

In deze eerste twee artikelen concentreren wij ons op het uitgangspunt van de materialisten: n.l. dat er *geen wezenlijk* verschil is tussen de menselijke „geest” en de voortbrengselen van het dierlijke brein.

In het *vorige* artikel namen wij de mentale kenmerken onder de loep die de materialist aanvoert als bewijs voor zijn stelling dat men *geen* onderscheid kan maken tussen mens en dier.

In *dit* artikel maken wij duidelijk hoe men mensen wel *dégelijk* van dieren kan onderscheiden, en dat er inderdaad een ondubbelzinnig en onmiskenbaar verschil bestaat tussen het menselijke verstand en het dier-

lijke brein. Wij zullen de volgende vraag beantwoorden: *Welke mentale kenmerken typeren het wezenlijke verschil tussen de „output” van het menselijke verstand en die der dierlijke hersenen?* En wij zullen aantonen dat deze kenmerken, zoals zij in de volgende paragrafen nader worden omschreven, volstrekt uniek zijn voor de mens en bij *geen enkel* dier worden aangetroffen.

Wij dienen thans *elke* mentale eigenschap te definiëren en in details te onderzoeken. Wij moeten aantonen *waarom* het menselijke verstand elk dezer kenmerken vertoont en waarom het dierlijke brein dat *niet* doet.

Sommige terreinen zullen elkaar overlappen. Laat dat niemand veront-rusten. Beschouw ze stuk voor stuk als een volstrekt individuele uiting van het *unieke* karakter van het menselijke verstand. Maar geef u niet te gauw gewonnen. *Denk erover na*. Het gaat om belangrijke dingen.

Het menselijke verstand is ver-
verheven boven het dierlijke brein.

Maar het bewijs hiervan is niet zo gemakkelijk te leveren. Al die mentale eigenschappen kunnen immers op evenveel manieren worden verklaard als er mensen zijn. Waarom? Een deel van de moeilijkheid is *semantisch*:

wat is nu eigenlijk de werkelijke betekenis van al die vaak herhaalde en veel misbruikte woorden? Ook *vooroordelen* vormen een deel van het probleem. Welke specifieke vooroordelen houdt de individuele beoordeelaar erop na?

Het gaat ons om de *waarheid*. En de mens is, in waarheid, **GEEN** dier.

Maar *bewijs* dat maar eens.

1. ESTHETICA

Gevoel voor humor

Alleen de mens lacht. Grappigheid heeft geen tegenhanger in het dierenrijk. Dat geven talrijke psychologen die de evolutietheorie aanhangen openlijk toe. Darwin was van mening dat de glimlach zich had ontwikkeld uit de dierlijke „grauw”, waarbij hij voorbij ging aan het feit dat deze een tegengestelde betekenis had.

Wat is humor? Hoe kan men dat begrip omschrijven? Het is niet eenvoudig onder woorden te brengen, en toch is er niets dat de mensen gemakkelijker begrijpen.

Humor eist begrip voor het bizarre of het *tegenstrijdige* van een situatie. Als wij lachen, vergelijken wij dat wat er *werkelijk* gebeurt met wat er normaliter in vergelijkbare omstan-

digheden zou zijn gebeurd. Om zo'n gebeuren als incongruent te kunnen ervaren, moeten wij er voldoende los van staan. Dieren reageren vaak op onverwachte gebeurtenissen — neem bijvoorbeeld een kat die met een kluwen wol speelt — maar hoewel dat een menselijke waarnemer erg grappig kan toeschijnen, is het voor het dier helemaal niet grappig. (De kat is in werkelijkheid bezig zich te oefenen in het vangen van haar prooi. Zij scherpt haar reflexen en perfectioneert haar vaardigheid, om zich op die manier te oefenen voor de onverwachte bochten en sprongen waarmee de muis die zij later zal vangen aan haar greep zal trachten te ontkomen.)

Het dierlijke brein staat niet onbevangen genoeg tegenover onverwachte situaties om deze als incongruent te ervaren. Het dier kan dan ook geen humor waarderen. (Het „lachen” van een hyena is geen werkelijk gelach.)

Gevoel voor schoonheid

Schoonheid moet, om schoonheid te zijn, op haar eigen merites worden beoordeeld en niet op een mogelijk verband met een te verwachten beloning. Een mooie zonsondergang, een mooie vrouw, een mooi schilderij of een mooie sonate kunnen onze zintuigen bevredigen — maar noodzakelijk is die associatie niet. Er kan schoonheid bestaan zonder dat er een samenhang is met welke functionele waarde ook.

Schoonheid kan in haar ware menselijke betekenis geen schoonheid zijn als zij afhankelijk is van de een of andere „beloning”. Het dier let alleen maar op de potentiële bevrediging van zijn elementaire driften en behoeften — voedsel om zijn honger te stillen, water om zijn dorst te lessen, enz. Of een voorwerp of een doel „mooi” is of niet heeft geen invloed op de aantrekkingskracht ervan.

Waardering van schoonheid vergt rustige, ontvankelijke beschouwing. Esthetisch genot betekent méér dan zintuigprikkeling — het vergt de *onderdrukking* van zulke van buitenaf inwerkende prikkels. Kan een dier b.v. ooit de prikkels die zijn aandriften bevredigen — voedsel, water, seks

— negeren om zich op de pracht van een zonsondergang te concentreren?

Schoonheid vormt een geheel dat meer is dan de som van zijn delen — een organische eenheid, ontsproten aan een basis van orde en harmonie. Zij is een abstracte integratie die persoonlijk wordt ervaren en onderbewust versmolten is met de individuele psyche. Alleen de mens heeft oog voor schoonheid.

Extatische gevoelens

Is de extase die men ondergaat bij het luisteren naar het laatste deel van Mahlers Tweede of Beethovens Negenste Symfonie alleen maar een uitvloeisel van de elementaire wens van het dier om bevredigd te worden? Of, om het een beetje technischer uit te drukken, „de onnatuurlijke versterking van de in het dier levende neiging om spanningen op te vangen door aan zijn driften toe te geven”? Dit is namelijk wat sommige sceptici menen.

De het dichtst bij een extase komende reactie kan men bij dieren waarnemen wanneer een mannetje door de nabijheid van een loops wijfje in opwinding geraakt. Maar elke vergelijking met de menselijke extase zou absurd zijn. Extase dient per definitie uit te stijgen boven bepaalde gewaarwordingen en als aangenaam ondervonden indrukken. Zij is veeleer de spontane ontroering van de hoogste verrukking.

2. ZELFBEWUSTZIJN

Zelfbewustheid

Het zelfbewustzijn van de mens verschilt op het eerste gezicht misschien niet veel van het dierlijke bewustzijn. Maar het verschil tussen het zelfbewustzijn van de mens (d.w.z. de bewustheid van het eigen bestaan) en het bewustzijn van dieren vormt misschien wel het kardinale onderscheid tussen menselijk verstand en dierlijk brein.

Iedereen weet wat het begrip bewustzijn inhoudt: denken, plannen maken, besluitvorming, actie, reactie en terugkoppeling, de geboorte van nieuwe denkbeelden, enz. en ook *dieren beschikken over een bewustzijn*. Maar zelfbewustzijn gaat nog

een stapje verder — en het is die stap waar het op aankomt.

Zelfbewustzijn is het besef van de aanwezigheid van een bewustzijnsproces.

Voorwaarde daartoe is het aangeboren vermogen om de werkzaamheid van de eigen geest te observeren. Zelfbewustzijn vergt bewustheid van het „ik”.

Doodsbesef

De mens weet dat hij zal sterven. U weet het. Ik weet het. En dat is op zichzelf al iets merkwaardigs.

Voor een met rede begiftigd, intens levend wezen als de mens, lijkt de dood zowel onlogisch als absurd. Toch realiseert elk mens zich met volstrekte zekerheid dat die luttele tientallen jaren van bewust leven gevolgd zullen worden door het ophouden van dat leven.

De dood! Zijn leven lang blijft de mens zich van deze grimmige werkelijkheid bewust, maar het dier blijft daaromtrent in gezegende onwetendheid verkeren. Het verschil is fundamenteel.

Denken in tijd

Een chimpansee die in een boom klimt „weet” waarschijnlijk dat hij kort daarna een banaan zal grijpen, dat hij deze onmiddellijk daarop zal gaan pellen, dat hij erin zal bijten, erop kauwen, haar doorslikken en zijn honger zal stillen. De chimpansee denkt een paar minuten vooruit.

Maar hoe vër kan een dier vooruit denken? Denken dieren werkelijk aan hun toekomstige migraties of aan hun overwinteringen — of reageren zij als het moment daar is alleen maar op bepaalde prikkels?

In beide gevallen blijft het dierlijke brein aan grenzen gebonden; *het dier denkt slechts in de sfeer van tijd voor zover het daar zelf bij betrokken is.*

Het ongeëvenaarde ongebreidelde menselijke verstand werkt heel anders. De mens is in staat *de tijd te zien als een volstrekt vaststaande eeuwigheid* die aan het eigen bestaan zowel voorafgaat als erop volgt. Dit hoogste bewustzijn kan zich uiteten in het zich bewust zijn van de dood. Maar het beperkt zich niet tot de eigen betrokkenheid. Economen en

sociologen maken zich voorstellingen van de 21e eeuw. Astronomen hebben uitgerekend hoeveel miljarden jaren de zon nodig heeft om af te koelen.

3. DENKEN EN COMMUNICATIE

Abstract denken

De vooraanstaande ethnoloog W.H. Thorpe heeft het voortreffelijk geformuleerd:

Wat zijn de bijzondere eigenschappen die de mens van het dier onderscheiden? . . . De mens kan veel en veel beter dan het dier de in de wereld om hem heen gevonden samenhang in zich opnemen. Met andere woorden, de mens is in staat volslagen abstracte symbolen te hanteren op een wijze die alles waartoe de dierenwereld in staat is verre overtreft. Het is dit vermogen dat de basis van de wiskunde vormt. Ik geloof niet dat dieren ooit wiskunde zullen beoefenen . . .

Voor zover wij daar zeker van kunnen zijn bestaat er geen enkele dierentaal die, ook al kan zij misschien nog zoveel informatie doorgeven, de verstandelijke realisering van volstrekt algemene abstracties omvat.

Samenhang tussen woorden

De grote taalkundige Eric Lenneberg heeft aangetoond dat mensen niet alleen de symbolische betekenis van geluiden begrijpen — wat dieren mogelijk ook kunnen — maar dat zij bovendien *het onderlinge verband tussen* deze geluiden kunnen leggen en identificeren. Met andere woorden, de mensen hebben begrip voor zinsconstructie — *syntaxis* — *het verband* tussen woorden.

Op zichzelf leidt de verwerving van woorden niet tot de schepping van de *menselijke* taal. Ten einde tot een taal te komen moet er worden geselecteerd uit de myriaden bewerkingen welke het menselijke verstand verricht in de wisselwerking met zijn omgeving. Lenneberg concludeert dat „de vraag of de hersenen van een chimpansee dezelfde of soortgelijke vermogens hebben nog moet worden beantwoord. Het is mogelijk, maar *niet waarschijnlijk*.”

Banden met verleden en toekomst

Banden met verleden en toekomst hebben de mens in staat gesteld de fouten van alle vorige generaties

versterkt over te dragen aan de na hem komende generaties. Dieren zijn sterk beperkt in de communicatiemogelijkheid tussen de ene en de andere generatie, daar zij niet over een symbolische taal beschikken. Maar wat zij dan ook mogen overdragen, het wordt verondersteld nuttig te zijn voor het eigen kroost (en voor de soort als geheel).

De mens is anders. Hij beschikt over het opmerkelijke talent om de na hem komende generaties de lessen van de geschiedenis te schenken — ook al zijn die als regel gekleurd door vooroordelen en fanatisme.

Welk levend wezen behalve de mens bouwt *bewust* voort op de aangetoonde fouten van zijn voorgangers, om vervolgens zijn best te doen het nog erger te maken, zodat hij tenslotte met genoegen het hele rommeltje aan zijn nakomelingen overgeeft?

4. GEZIN EN MAATSCHAPPIJ

Beheersing van het gevoel

Ten einde een menselijke gemeenschap mogelijk te maken moet de mens zijn biologische gevoelens weten te beheersen en samen kunnen werken met zijn medemensen.

. . . als men in het wild rondzwervende apen gadeslaat of zich baseert op dr. Goodalls voortreffelijke waarnemingen van chimpansees, constateert men dat de grote mannetjeschimpansees zich aan onbeheerste woedeuitbarstingen te buiten gaan. Dit is eveneens karakteristiek voor vele andere primaten. Een groep apen of mensapen zit niet, zoals een groep mensen, voor een aanzienlijke periode bijeen. Er is altijd wel een aap die kwaad wordt op een andere aap en erop los begint te timmeren. Woede is zowel een chemisch gebeuren, een zaak van de hersenen, enz., als een gevolg van sociale omstandigheden; onze hersenen hebben een veel betere controle op woedereacties dan die van de niet-menselijke primaten. Dit houdt zonder twijfel verband met het vermogen tot samenwerking en vooruitdenken. Ook dit vermogen is natuurlijk een uitsluitend menselijke eigenschap (S.L. Washburn).

Bedenk wel dat het natuurlijk *niet* zo is dat mensen niet woedend zouden kunnen worden. Waar het om gaat is dat mensen die aandrang kunnen beheersen. (Vooropgezet dat zij het willen.)

Gezinsleven

Dieren voeden hun nakomelingenschap op volgens vaststaande patronen. Elk dier, in welke omgeving, in welk „gezin” en in welke generatie ook, werd en wordt altijd op precies dezelfde manier grootgebracht — als ging het om Coca Cola-flesjes die van de lopende band komen. En zo zal het altijd blijven.

Maar zover de geschiedenis terugreikt hebben mensen altijd *échte* gezinnen gekend. En mensen brengen hun kinderen groot *naar hun eigen inzichten* en ieder kind is volkomen uniek.

5. HET ZOEKEN NAAR EEN BETEKENIS

Aspiraties om hogerop te komen

Veel mensen zijn nooit tevreden. Sommige mensen blijven eeuwig aan het worstelen om hun invloed op hun omgeving te vergroten. Of wij het nu hebben over zelfbewustzijn, wijsheid, begrip, kennis, invloed, geld, bezit, macht, prestige, status, uiterlijk, seksuele aantrekkingskracht, enz., mensen hebben altijd aspiraties om hun huidige prestatieniveau verder op te voeren. (Dat wil niet zeggen dat elk mens dat doet, maar wel dat elk mens over de potentiële mogelijkheden en over de vrije keuze beschikt.)

Dieren daarentegen spannen zich alleen maar in om in hun elementaire fysiologische behoeften te voorzien en hun driften te bevredigen. Dat is alles, meer willen zij niet. (En dit slaat inderdaad op *alle* dieren. Dieren handelen niet uit vrije verkiezing, zij hebben geen keus.)

De zin van het menselijk leven

„De ultieme vragen die de mens omtrent zijn eigen wezen stelt, worden voor een deel beantwoord door het simpele feit dat ze gesteld worden.”

Deze uitspraak uit het hoofdstuk „De mens” in *THE GREAT IDEAS — A Synopticon of Great Books of the Western World* vat het gehele probleem in één enkele korte zin samen. De ultieme vraag „is het menselijk verstand uniek?” wordt immers ondubbelzinnig met „ja”

beantwoord door het blote feit dat de vraag als zodanig gesteld wordt!

Het zoeken van de mens naar de zin van zijn bestaan is van een heel andere orde van grootte dan de dwangmatige gedrevenheid van het dier. Vragen als: „heeft het leven een diepere betekenis?“, „waarheen is de mensheid op weg?“, „waarom werd ik geboren?“, „wat is het doel van dit alles?“ hebben sedert onheuglijke tijden elke nieuwe mensengeneratie beziggehouden. Het verlangen om „de zin van het alles“ te bevatten knaagt het hele leven door aan het diepste wezen van elk denkend mens.

In het gehele dierenrijk is er niets gelijkwaardigs te vinden. Een dier kan op geen enkel moment meer van zijn leven overzien dan een paar specifieke brokjes en geïsoleerde stukjes. In flagrante tegenstelling daarmee kan een mens zich niet alleen de gehele dimensie van zijn eigen leven voorstellen, maar tevens het geheel van alle menselijk leven als één grote eenheid bevatten.

6. ELEMENTAIRE TREKKEN EN BEHOEFTE

Aanpassingsvermogen

In tegenstelling tot de dieren, die door specifieke geografische, fysiologische en psychologische factoren in hun mogelijkheden worden beperkt, kunnen mensen zich vrijwel onbeperkt aanpassen.

Disharmonie met de natuur

Alle dieren dragen hun steentje bij tot het evenwicht in de natuur. Van alle schepselen op aarde is de mens de enige die het evenwicht in de natuur *verstoort*. Bewijzen? Vervuiling en pesticiden: de crisis in de ecologie.

De noodzaak om te werken en handel te drijven

De mens verheft zich boven het dierenrijk door het feit dat hij *produceert*. Hoe primitief de bezigende techniek ook moge zijn, alle mensen *werken*. Elke gemeenschap vormt en hervormt onophoudelijk haar levensmilieu.

Welk dier zou bestempeld kunnen worden als een „ambachtsman“ die, om C.W. Mills te citeren, „geen verder reikend motief voor zijn arbeid heeft dan het te maken produkt en de manier waarop het wordt vervaardigd?“

Heeft de mens zijn eigen arbeid eenmaal voltooid, dan drijft hij handel om zich de voortbrengselen van de arbeid van zijn *medemensen* te verschaffen. Dat doet geen enkel dier.

Zich kunnen vervelen

Mensen kunnen zich *vervelen*. Dieren kunnen dat niet. Geen dier zou zich kunnen realiseren: „Ik verveel me“. Het verschil is fundamenteel.

Dieren zijn al tevreden als hun elementaire lichamelijke behoeften bevredigd zijn. Maar niet veel mensen zijn onder dergelijke condities werkelijk tevreden. Mensen willen *afwisseling* in hun leven — *verandering* wekt *belangstelling*. Dieren daarentegen *vermijden* afwisseling in hun leven; veranderingen maken hen *bang*. (Natuurlijk beleven ook dieren variatie in hun leven — maar het is een *planmatige* variatie en zij blijft binnen scherp getrokken grenzen.)

7. HOOGSTE VERMOGENS EN BEKWAAMHEDEN

Moreel gevoel

Dieren doen van alles zolang het tot hun voordeel strekt. Mensen daarentegen kunnen handelen vanuit een hoger inzicht in wat (naar zij althans „denken“) „goed“ of „slecht“ is.

Wij houden ons op dit moment niet bezig met de vraag of er al dan niet een „absoluut goed“ en/of een „ultiem goed“ bestaan. Waar het ons om gaat is dat de mens „denkt“ dat het bestaat en dat hij daarom probeert — of voorgeeft te proberen — er in harmonie mee te leven. Dieren proberen dat niet, noch geven voor het te proberen — zij leven door de weg van de minste weerstand te kiezen.

Karakter

Karakter is het dier volkomen onbekend. Alleen de mens kan het begrip karakter — oordeelsvermogen

en zelfdiscipline — naar waarde schatten, d.w.z. hij kan een moeilijke beslissing nemen en er zich dan aan houden — ook al brengt dat persoonlijk ongemak met zich mee.

Welk dier heeft ooit inzicht gehad — of zal ooit inzicht hebben — in het brede spectrum van menselijke eigenschappen, variërend van lomp tot charmant, van vulgair tot gracieus, van achterbaks tot oprecht, van sadistisch tot liefderijk en van pervers tot nobel?

Vrije wil

Vrije wil vooronderstelt dat handelingen niet zijn voorbeschikt. Dieren tonen stereotiepe instincten die langs genetisch voorgeprogrammeerde wegen tot uiting komen. Mensen kunnen op elk moment bewust alle mogelijke beslissingen nemen — zelfs irrationele beslissingen.

Welk dier heeft ooit zelfmoord gepleegd en zich zelfs ook maar gedeeltelijk gerealiseerd wat dat inhield? Het is bekend dat dieren soms hun leven opofferen voor hun jongen, of zich en masse van de klippen storten, maar deze gebeurtenissen berusten niet op een weloverwogen besluit om het bestaan voor altijd te beëindigen.

Aan het andere uiteinde van het vrije-wil-spectrum staat het vermogen tot zelfbeheersing — zelfbeheersing ter wille van zelfbeheersing en niet omdat er de en of andere beloning mee gemoeid is.

De vrije wil is een eigenschap die uitsluitend op menselijk niveau wordt aangetroffen.

De gave van wijsheid

Bezitten dieren wijsheid? De materialist zou deze vraag met „ja“ beantwoorden en als bewijs het volgende experiment aanvoeren. „Men kan dieren leren om kinine (een onplezierige prikkel) te verkiezen boven suikerwater (een aangename prikkel), nadat men ze geleerd heeft het suikerwater te associëren met een pijnlijke schok (een onaangename „beloning“) en kinine met een seksueel ontvankelijk wijfje (een zeer plezierige beloning).“

En dat moet dan volgens de materialist rudimentaire „wijsheid“

heten. Maar in werkelijkheid is het de onvrijwillige overschakeling van drift-bevredigende prikkels op andere prikkels. Meer niet. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen „juist” of „goed” of „eerlijk” — dat kan alleen de mens.

Een onvoorwaardelijke eis van wijsheid is dat *het welzijn van anderen* in een beslissing wordt betrokken, zonder enige stiekeme bijbedoelingen of heimelijke motieven om het „eigen ik” mee te laten profiteren. Dieren kunnen alléén met het „ik” (waarvan zij het bestaan niet eens kennen) rekening houden. Zij houden zich niet bezig met het welzijn van andere dieren — behalve wanneer dat rechtstreeks voordelen voor hen zelf zou opleveren. Beschikken dieren dus over wijsheid? Natuurlijk niet!

Een drang tot verering

De *verering* van een „hogere werkelijkheid” is karakteristiek voor elke menselijke samenleving. Deze verering is als regel irrationeel geweest. Maar dat doet er in dit verband niet toe. Evenzeer irrelevant is de vraag of het *verlangen* om te vereren erfelijk aangeboren of door het milieu bepaald is.

De kwestie is dat dieren *geen* verering kennen en de mens wel. Elke menselijke gemeenschap die ons bekend is, is altijd gekarakteriseerd geweest door de een of andere vorm van verering die was gericht op een „hoger bestaansniveau”. Dat betekent niet dat alle mensen in alle gemeenschappen altijd „geloofd” hebben. De keuze is voor iedereen vrij. Maar voor dieren bestaat er geen vrije keuze. Dieren vereren niet.

Hogere doelen

Het woord „doel” laat allerlei interpretaties toe. Dieren hebben een „doel” als zij voedsel zoeken, als zij willen paren, lichamelijke pijn willen voorkomen, hun jongen beschermen en naar de plezierigste levensomstandigheden streven. De worsteling van het menselijk ras getuigt van dezelfde „levensdoelen”.

Maar bij de mens is er geen dwang. Dieren hebben geen keus. Mensen wel.

In staat zijn om lief te hebben

Goed gedefinieerd is liefde de onzelfzuchtige bezorgdheid voor het lot van anderen. Ook al laten zij het zelden blijken beschikken mensen over het vermogen tot dat niveau te stijgen: barmhartigheid zonder eigenbelang, deernis zonder valsheid, liefdadigheid zonder zelfverheerlijking.

Dieren worden zonder twijfel door allerlei „dingen” aangetrokken, maar deze aantrekking is domweg een egocentrisch verlangen naar, en associatie met, de bevrediging van aangeboren behoeften, zoals de uitingen van het moederinstinct, seks, voedsel, attentie, enz. Dit is precies het *tegenovergestelde* van onbaatzuchtige liefde.

Het feit dat de mens zelfs maar de mogelijkheid van onbaatzuchtige liefde kan begrijpen, is op zichzelf al heel opmerkelijk en onderscheidt ons ondubbelzinnig van het dierenrijk.

Verre superieur

Het menselijk denken is verre superieur aan het *dierlijke* denken.

Hoe komt dat? Wat is er oorzaak van dat het menselijk verstand in zo'n ontzaglijk grote mate progressiever is dan alles wat er uit het dierlijk brein voortkomt?

Wat het materialisme betreft ligt het antwoord voor de hand: het kan niet anders, daar de menselijke *hersenen* immers evenzeer voorliggen op het dierlijk brein.

Maar is dat wel zo? Hebben de materialisten gelijk? Kan het verschil tussen de menselijke en de dierlijke hersenen het spectaculaire verschil verklaren tussen de mentale activiteiten van mens en dier? Is de menselijke geesteswerkzaamheid wel uitsluitend afhankelijk van het fysieke menselijke brein?

Wij kunnen daar achter komen door de menselijke hersenen met die van diverse dieren te *vergelijken*.

Hersenonderzoek

Maar waar vinden wij onbevooroordeelde hersenonderzoekers?

Niet hier op aarde — dat staat vast. En daarom moeten wij een aantal buitenissige hersenonderzoekers in het leven roepen: fysiologen en psychologen van de ne dimensie (naar de aarde gekomen via de „ruimte-tijd-

kromming”, zoals de science-fiction schrijvers dat noemen).

Hun opdracht? Analyse van de mechanismen en het daarmee verband houdende gedragspatroon van alle schepselen die een zekere intelligentie aan de dag leggen.

De fysiologen zagen onmiddellijk in dat de *hersenen* het intrigerendste studieobject vormden, omdat zij de machinerie van het gedrag vertegenwoordigden. Daar zoogdieren over de gecompliceerdste hersenen bleken te beschikken, eisten de chef-fysiologen de studie van de zoogdieren voor zichzelf op.

Aanvankelijk leek het dat er verband bestond tussen hersengewicht en intelligentie. En dus werden de hersenen gewogen — in afdalende orde van walvis, olifant, dolfin, mens, chimpansee en kat tot rat (zeven is blijkbaar een universeel getal). Opervlakkig beschouwd vertoonden de hersenen van de grote zoogdieren een grote gelijkenis.

Vergelijkend *anatomisch* onderzoek bracht de eenvormigheid van de diverse hersenstructuren aan het licht: een ruggemerg, verlengde merg, kleine hersenen, tussenhersenen, middenhersenen, hersenbalken, hersenschors, enzovoort, enzovoort. Al die onderdelen waren in alle onderzochte hersenen aanwezig, ook al verschilden zij in zowel absolute als relatieve afmetingen. De hersenen van de mens bleken *niet* uniek te zijn.

Vergelijkend *micro-anatomisch* onderzoek bracht aan het licht dat het grondbestanddeel van elk zenuwstelsel het *neuron* was. Elk neuron van de onderzochte zoogdieren kon in dezelfde drie hoofdbestanddelen worden verdeeld. Alle zoogdierneuronen waren blijkbaar in elk denkbaar opzicht identiek aan het menselijke neuron.

Van speciale betekenis bleken de dendrieten. Het netwerk van deze zich vertakkende neuronantennes was van kritieke betekenis voor het vergelijken van zoogdieren. De grondregel voor het maken van een dergelijke vergelijking luidde: hoe groter het aantal vertakkingen van de dendrieten, hoe groter het aantal onderlinge verbindingen en circuits welke de miljarden neuronen met elkaar verbinden, en hoe ingewikkelder bijgevolg de keuzemogelijkheden waar-

over de hersenen in kwestie beschikken.

Hoewel op de voet gevolgd door die van de chimpansee en de dolfin, bleken de vertakkingen van de dendrieten het ingewikkeldst bij de mens. Dezelfde relatieve posities werden bij mens, chimpansee en dolfin aangetroffen bij vergelijking van de talloze uitlopers van de dendrieten.

Vergelijkend *biochemisch* onderzoek leidde tot precies dezelfde resultaten — alle zeven zoogdieren bleken kwalitatief aan elkaar gelijk. De kritieke ruimte tussen de neuronen — de synaps — werd door dezelfde fundamentele chemische boodschapper overbrugd. Steeds werd de zenuwimpuls opgewekt door dezelfde stroom van natrium-, kalium- en chloorionen. De werking van hallucinogene drugs op de zenuwvezels berustte bij alle zoogdieren op een zelfde mechanisme — gevoelsremming, kortsluiting, enz. (Zo produceerde b.v. LSD bij alle zoogdieren hetzelfde afstompende herseneffect.) De enorm gecompliceerde hormonale systemen bleken steeds te worden geregeld vanuit het hersenaanhangsel dat door de hersenen werd gecontroleerd. Biochemisch gesproken waren alle onderzochte wezens identiek. Nogmaals: de menselijke hersenen waren *niet* uniek.

Een complicatie

Op dit punt van het onderzoek aangeland kwam een voorlopig rapport van een n-dimensionele fysiologespion binnen die men in de afdeling psychologie had binnengesmokkeld, waar hij zich voor technicus had uitgegeven. Volgens het rapport gaf het schepsel „mens” blijk van verbazingwekkende geestvermogens. *Desondanks had de mens niet de grootste hersenomvang!* Evenmin bezat hij de een of andere unieke anatomische structuur, of was er bij hem sprake van onbekende biochemische werkingen — elk kenmerk van de menselijke hersenen werd zonder moeite teruggevonden in alle andere zoogdierhersenen.

Terugekeerd in hun laboratoria realiseerden de fysiologen zich al gauw dat zij iets over het hoofd hadden gezien: de hersenwerking berustte op onafgebroken *elektrochemische* activiteit. *En dus was een*

elektrofysiologisch onderzoek vereist.

De in alle hersenen aangetroffen „informatie” bleek niet meer te zijn dan de aan- of afwezigheid van een zwakke elektrochemische ontlading van slechts een tiende volt — een elektrische vonk van slechts een duizendste seconde, en dat op biljoenen verschillende plaatsen. Dit was de *zenuwimpuls*.

Vergelijkend *fysiologisch* onderzoek bracht aan het licht dat *de neurologische mechanismen bij alle onderzochte wezens in hoge mate identiek waren*. In elk zenuwstelsel bleek alle informatie te worden overgedragen door dezelfde reeksen zenuwimpulsen. Zintuigreceptoren werkten bij alle zoogdieren op dezelfde manier: het omzetten van visuele (gezichts-), auditieve (gehoors-), somesthetische (tast-), olfactorische (reuk-), gustatorische (smaak-) en proprioceptieve (plaatsaanduidende) prikkels in neuronale informatie.

Ruggemergreflexen (zoals de bekende kniepeesreflex) volgden bij alle onderzochte wezens een eender patroon. Sensorische en motorische relaisstations maakten dezelfde soorten van steeds gecompliceerdere integraties mogelijk. Bij alle onderzochte levende wezens werden op dezelfde plaatsen autonoom-metabolische zones aangetroffen waar hartslag, spijsvertering, bloeddruk, ademhaling, enz. werden geregeld, overal op dezelfde wijze. Ook het aandacht-richtende mechanisme — het reticulo-activerende systeem dat ook slaap en waaktoestand beheerst — werd in alle onderzochte hersenstammen aangetroffen. De centra van waaruit emoties en driftleven werden bestuurd, lagen altijd in de *hypothalamus*. Spiercoördinatie (zoals voorlopen) bleek altijd een functie van de kleine hersenen. De *thalamus* was altijd een relaisstation voor motorische zintuigprikkel. De gevoeligheid voor zintuigprikkel bereikte altijd haar hoogste niveau in bepaalde gebieden van de hersenschors. De hersenbalk gaf informatie van het ene hersenhalfrond naar het andere door. Ook hier weer: bij *alle* onderzochte wezens — met inbegrip van de mens.

Voor de fysiologen van de negende dimensie stond het vast dat de menselijke hersenen net zo werkten als die van het dier. Als een dier een

zintuigprikkel ontving, werd op bepaalde plaatsen in de hersenen een krachtig elektrisch signaal opgewekt. Dit elektrische golfpatroon werd opgetekend door op bepaalde plaatsen geïmplanteerde elektroden, en vervolgens op een oscilloscoop weergegeven.

De kritieke vraag was nu: „*Is de elektrische hersenactiviteit bij de mens merkbaar superieur aan die van het dier?*”

Nee. Vreemd genoeg — *nee!* Een zelfde prikkel (b.v. een speldeprik in een teen) wekte bij alle onderzochte wezens op overeenkomstige plaatsen in de hersenen gelijksoortige golfpatronen op!

Bovendien bleken de elektrische patronen van de menselijke hersenen (elektro-encefalogram — de z.g. EEG-golven) zowel in de alerte staat als bij een ontspannen gemoedstoestand praktisch niet te onderscheiden van de overeenkomstige EEG-golven in de hersenen van dieren die in een vergelijkbare geestestoestand verkeerden (zie de afbeelding op de volgende pagina).

De verrassende bewijzen uit het rapport van de spion werden nu in hun bevindingen opgenomen; alle gegevens werden netjes tot een geheel samengevoegd; de legpuzzel was klaar — en vol vertrouwen legden de fysiologen hun conclusies vast:

1) De menselijke hersenen waren het sterkst geavanceerd.

2) De hersenen van chimpansee en dolfin volgden daar echter onmiddellijk op.

De confrontatie

Zelfverzekerd voorspelden de fysiologen dat de psychologen de mens slechts in geringe mate als een uitbinker op deze aarde zouden kunnen bestempelen, zowel naar zijn individuele als naar zijn collectieve gedrag gemeten, en dat de chimpansee en de dolfin de mens op de voet zouden volgen en een zeer goede tweede plaats zouden blijken in te

OVEREENKOMSTIGE HERSENWERKING

bij chimpansee en mens

ONT-
SPANNEN

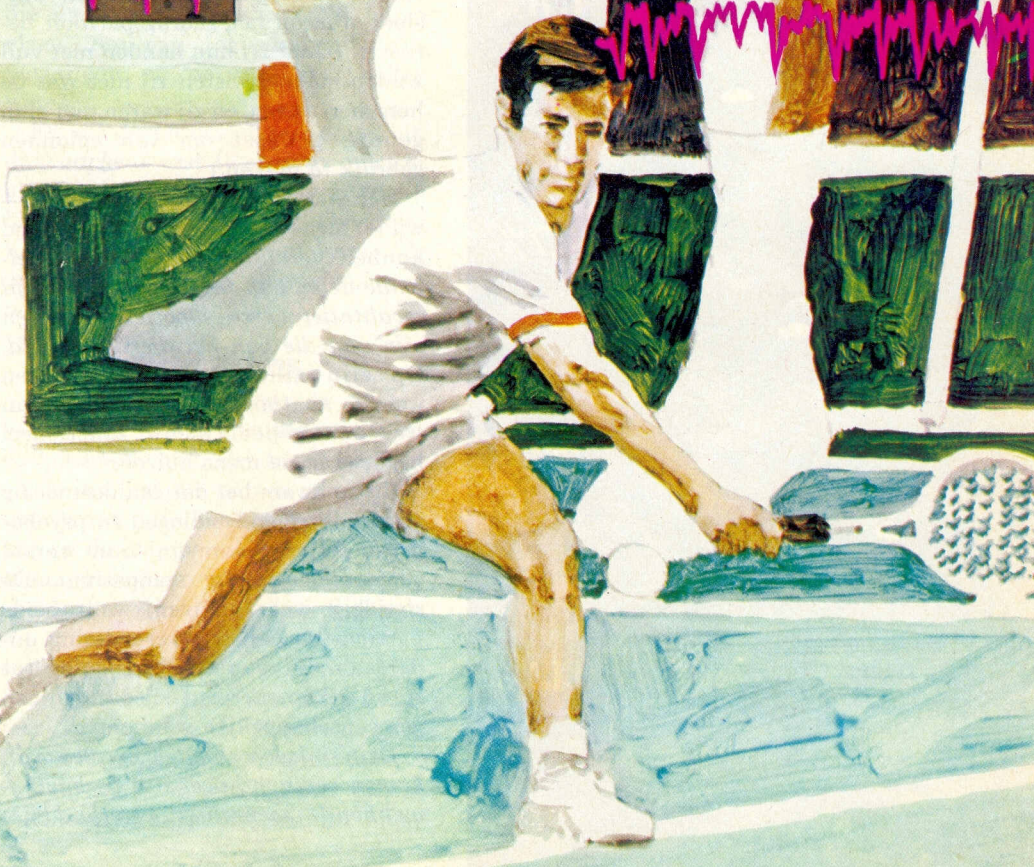
ACTIEF

nemen. De rest der zoogdieren zou hierna volgen.

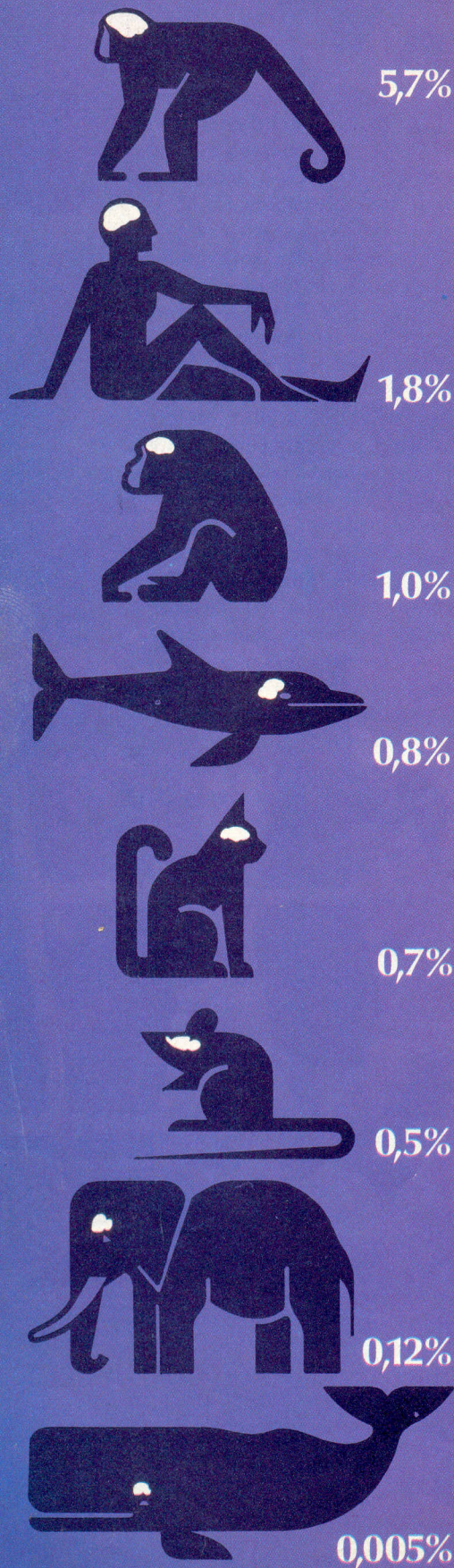
Bij voorbaat genietend van hun voldoening over het feit dat zij de psychologische professie eens voor altijd hadden vermorzeld, namen de fysiologen kennis van het officiële rapport met de conclusies van de psychologen (dat om nog meer haat en nijd te voorkomen tegelijk met het hunne was gepubliceerd). Zij waren zichtbaar onthutst over wat zij lazen. Het leek onmogelijk.

De voormannen onder de psychologen hadden onmiddellijk ingezien dat de mens volslagen uniek was. En dus eigenden zij zich zonder enige aarzeling de studie van de mens toe. Alle andere dieren werden toevertrouwd aan afgestudeerde studenten, die het werk op hun beurt als

John Salie

VERGELIJKING VAN GEWICHT— HERSENEN EN LICHAAM

studieproject overdroegen aan aankomende studenten.

Met al hun verknijpte fantasieën zijn psychologen niet gemakkelijk uit hun evenwicht te brengen. Maar nu waren zij wel degelijk geschokt. Hun onderzoekingen naar het menselijk gedrag hadden uitgewezen dat de mens *volslagen* anders was en als een klasse op zichzelf moest worden beschouwd. Hij produceerde immers automobielen en astronauten, bruggen en borstels, kunstmest en knopen, roddels en rampen, silo's en symfonieën, vergaderingen en verenigingen. De mens wist dat hij bestond; hij communiceerde in symbolen; hij vroeg zich af wie hij was, hij wroette in zijn oorsprong, zijn toekomst en zijn bestemming; hij was zich bewust van schoonheid en regelmaat; hij schreef zijn geschiedenis. Er werd zelfs met geen woord over de *mogelijkheid* gerept dat deze kenmerken ook bij de chimpansee, de dolfin, de olifant of enig ander dier zouden worden aangetroffen.

In de roes van hun succes begaven de psychologen van de ne dimensie zich vervolgens op het gebied der fysiologie. Zij speculeerden dat het deel van het lichaam dat op de hals rustte, de vitale mechanismen omsloot waarop het gedragspatroon berustte. (Daar zij hun handen niet vuil wilden maken, wisten zij niet wat de hersenen waren, en zij waren niet slim genoeg geweest om van spionnen gebruik te maken.)

Het was echter zonneklaar dat — wilde men het menselijke verstand kunnen verklaren — *de samenstellende delen van het menselijke hoofd kwalitatief verre superieur moesten zijn aan die van het dierlijke hoofd*. Op zijn allerminst moest er een unieke anatomische structuur, dan wel een geheel nieuw functioneel beginsel in de mens huizen.

En zo kwam het dat een deemoedig gestemde groep fysiologen en psychologen bijeenkwam in hun eerste gemeenschappelijke symposium. De strijdbijl was begraven, want beide partijen hadden een vernedering ondergaan. Er was een verzoening tot stand gekomen, want zij deelden een gemeenschappelijke wanhoop.

De fysiologen stonden perplex, volkomen verstomd over dat verbazingwekkende menselijke verstand. De

psychologen zaten verstomd, volkomen perplex over die ordinaire menselijke hersenen.

De fysiologen konden geen verklaring geven voor de gigantische kloof tussen menselijk verstand en dierlijk instinct — *zoveel verschil was er immers niet tussen beider hersenen — noch anatomisch, noch biochemisch, noch elektrisch gezien.*

De psychologen konden maar niet begrijpen dat de hersenen van de mens precies gelijk waren aan die van het dier — daarvoor liepen de respectieve geestesproducten op elk terrein van vergelijking té radicaal uiteen.

Er bestond geen fysieke verklaring.

Er was slechts één oplossing voor het probleem — en niemand vond die leuk.

Hoe luidde die?

Een niet-fysieke component

Het menselijke *verstand* was verre superieur aan dat wat men nog niet eens „dierlijk verstand” zou kunnen noemen. Maar het menselijke *brein* was maar nauwelijks superieur aan het dierlijke brein. Hoe kon men dan dat ongelooflijke menselijke verstand verklaren, als de verklaring niet in het menselijke brein te vinden was?

Bestond er nog een andere keus?

Een NIET-fysieke component scheen in het menselijke verstand aanwezig te zijn. Hoe konden die denkbeeldige onderzoekers (van de ne dimensie,

HERSENCLASSIFICATIE

Het hersenclassificatiesysteem van Kathrina Wirz dat drie klassen (I, II A & II B, III) van complexiteit onderstreept, geeft de nekslag aan oudere systemen die hersengewicht in verband brengen met lichaamsgewicht. Let wel dat de menselijke hersenen slechts in dezelfde klasse (III) vallen als de in grote mate overeenkomstige hersenen van dolfijnen en olifanten.

weet u nog wel?) zelfs nog maar een zier van hun intellectuele integriteit, waar zij zich zo luidkeels op beriepen, handhaven *zonder* toe te geven dat het menselijke verstand een NIET-fysieke component bezat?

Laten we nu de cosmologische betekenis van hun bevindingen eens beschouwen. Men stelde zich de consequenties voor *indien de mens inderdaad* een niet-fysieke factor bezit: onze individuele levens — zelfs onze gehele samenleving — zouden geherstructureerd moeten worden. En de tijd loopt ten einde. Willen wij de overweldigende betekenis van zulk een in ons mens-zijn ingebouwde niet-fysieke realiteit in beschouwing nemen, dan moeten wij absoluut zeker zijn van het bestaan ervan.

Wacht eens even!

Misschien had u daar niet zo bij nagedacht, maar er zijn, in het algemeen gesproken, drie soorten van mensen die deze artikelen over het menselijke verstand lezen. De eerste groep was er altijd al van overtuigd dat het menselijke verstand eenvoudig het produkt is van het menselijke brein — waarbij *geen enkele* niet-fysieke factor een rol speelt. Deze mensen zijn eigenlijk met geen enkel bewijs te overtuigen. De tweede groep heeft altijd al aangenomen dat het menselijke verstand *wel* een niet-fysieke component bevat. Deze men-

sen hadden daar eigenlijk nooit een bewijs voor nodig.

Het artikel dat u thans leest is echter tot de derde groep gericht. Deze bestaat uit mensen van elk maatschappelijk en educatief niveau die zich niet gebonden voelen door een van de beide geschetste dogmatische standpunten. Dit zijn de mensen die nadenken — mensen die feiten eisen, die een logische redentatie verlangen en de waarheid willen weten.

En wij dagen deze derde groep uit, de *waarheid* vast te stellen: huist er al dan niet een niet-fysieke factor in het menselijke verstand? Overweeg het bewijsmateriaal, analyseer de argumenten — en neem *dán* een beslissing.

Hersenvomvang

Tot op zekere hoogte is er een verhouding tussen mentale capaciteit en hersenvomvang. Het hersengewicht en de intelligentie nemen samen toe, van de rat naar het konijn en via de kat en de chimpansee naar de mens. Maar er bestaan zoogdierhersens die *veel groter* zijn dan de hersenen van de mens — zoals het brein van walvissen, dolfijnen en olifanten. Hoe staat het met deze reusachtige, perfect gestructureerde hersenmassa's? Zij vereisen een grondig onderzoek.

Het zou van ontstellende onwetendheid getuigen als wij nu maar

meteen gingen vaststellen dat de mens, aangezien zijn brein kleiner is dan dat van een walvis maar wiens mentale activiteit veel dieper gaat dan die van de walvis, derhalve in het bezit moet zijn van een niet-fysieke factor. Wij moeten een en ander in detail onderzoeken.

De walvis in het bijzonder trekt de aandacht, als wij het brutogewicht van zoogdierhersens gaan vergelijken. De potvis heeft hersenen die een gewicht van 9 kilogram kunnen bereiken — dat is meer dan zes keer zoveel als het 1,35 kilo wegende menselijke brein en 20 000 keer zoveel als bij de muis met zijn hersenen van 0,00045 kilogram.

Het is duidelijk dat het hersengewicht ons niet veel wijzer maakt omtrent de mentale capaciteiten van een dier, want anders zou een olifant drie keer zo intelligent moeten zijn als een mens en zou een vinvis zich in een ongehoord hoog I.Q. mogen verheugen (E.J.Slijper, *Walvissen*).

Er zijn heel wat ingewikkelde formules bedacht om de evenredigheid — of, om het preciezer te zeggen: de *onevenredigheid* — van het bruto-hersengewicht vast te stellen. Uiteraard brengen de reusachtige hersenmassa's van walvis en dolfijn wel enige onrust teweeg in het materialistische kamp. Maar natuurlijk heeft de materialist ook hier wel een
(Zie verder pagina 30)

mens, chimpansee en rat

Wij gaan ons onderzoek nu beperken tot de *relatieve positie* van de *hersenen* van mens, chimpansee en rat in vergelijking tot de *relatieve positie* van de *mentale activiteit* van mens, chimpansee en rat.

1. De traditionele (en in het algemeen deugdelijke) methode om de *relatieve* waarde van de hersenkwaliteit vast te stellen bestaat in het vergelijken van de percentages van intrinsieke hersenschors met totale hersenschors (cortex cerebri). Dit percentage bedraagt omstreeks 90% bij de mens, 80% bij de chimpansee en 10% bij de rat. Dit betekent dat de percentuele toename van rat tot chimpansee 56 maal zo groot is als de overeenkomstige percentuele toename van chimpansee tot mens.

2. Kwalitatief gesproken geldt dezelfde relatieve positie van mens, chimpansee en rat eveneens met betrekking tot de structurele neuroanatomie van de cerebrocorticale dendrietten en de neurofysiologie van de cerebrocorticale elektrische activiteit (zie illustraties). Dit zijn twee der belangrijkste maatstaven voor de hersencapaciteit — en de mens en de chimpansee komen hierin aardig overeen, vergeleken met de wijde kloof tussen chimpansee en rat.

3. Vergelijkende hersenstudies laten dit zien:

a. Het hersengewicht bedraagt 1,35 kg bij de mens, 0,45 kg bij de chimpansee en 0,002 kg bij de rat.

Terwijl dus het brein van de mens 250 maal zo groot is als dat van de rat, is het brein van de mens slechts 3 keer zo groot als dat van de chimpansee.

b. De gewichtsverhouding hersenen/verlengd ruggemerg komt bij mens en chimpansee vrijwel overeen en is veel hoger dan bij de rat.

c. Het relatieve gewichtspercentage van de *voorhoofdkwab* tot het totale hersengewicht geeft wellicht de beste indicatie van mentale functie van hogere orde. Bij mens en chimpansee is deze gewichtsverhouding vrijwel gelijk vergeleken bij de minuscule voorhoofdkwabverhouding bij de rat.

d. Slechts een ervaren deskundige zou het onderscheid kunnen constateren tussen de cerebrocorticale windingen bij mens en chimpansee, terwijl deze windingen bij de rat geheel ontbreken.

e. Slechts een ervaren neuro-anatoom zou het verschil kunnen vaststellen in de laminaire structuur in de menselijke hersenschors en bij de chimpansee — terwijl de laminaire verschillen tussen de hersenschors van chimpansee en rat zelfs een *leek* in het oog springen.

f. Al deze empirische waarnemingen leiden tot één conclusie: *het brein van de chimpansee is vele malen ingewikkelder dan dat van de rat, terwijl het menselijke brein slechts zeer weinig gecompliceerder is dan dat van de chimpansee.*

4. *Op basis van alle fysieke gegevens volgt hieruit dat de chimpansee, indien het fysieke brein de grondslag vormt voor mentale activiteit, in zeer veel hogere mate superieur is aan de rat dan de mens superieur is aan de chimpansee.* Als men alleen op het fysieke brein afging zou men als resultaat mogen verwachten dat de mens maar *een beetje* beter kan denken dan een chimpansee, terwijl de chimpansee *aanzienlijk* veel beter zou moeten kunnen denken dan de rat.

5. Precies het *omgekeerde* is evenwel het geval. *Chimpansees en ratten denken in hoge mate gelijk.* Beide kunnen buitengewoon ingewikkelde problemen leren oplossen. Beide ver-

tonen overeenkomstige driften, motiveringen, emoties, enz.

6. Wie kan nu naar eer en geweten volhouden dat de *mens* slechts in kwantitatieve zin van de chimpansee verschilt? Wie, behalve de mens, kent de gewaarwording van extase, de extase van liefde, de liefde voor schoonheid, de schoonheid van ver-

vulling, de vervulling van inspiratie, de inspiratie van creativiteit, de creativiteit van wijsheid, de wijsheid van nederigheid, de nederigheid van kennis, de kennis van humor en de humor die hem om zichzelf doet lachen? *De mens staat op zichzelf* — met geheel andere kwaliteiten dan het dier. De mens is een uniek schepsel.

7. Wij kunnen thans onze slotsom formuleren:

a. Het menselijke brein is kwalitatief identiek aan het dierlijke brein en zet slechts een gradueel in gecompliceerdheid toenemende reeks voort.

b. Uit elk soort hersenonderzoek blijkt overduidelijk dat het menselijke brein *maar nauwelijks* superieur is aan dat van de chimpansee, terwijl het brein van de chimpansee *in hoge mate* superieur is aan dat van de rat.

c. Hieruit volgt dat, *indien* het menselijke verstand geheel en al het produkt is van het menselijke brein, het menselijke verstand niet meer dan *maar nauwelijks* superieur kan zijn aan het „verstand” van de chimpansee, terwijl het „verstand” van de chimpansee *in hoge mate* superieur moet zijn aan het „verstand” van de rat.

d. Doch chimpansees en ratten hebben kwalitatief *dezelfde* compulsieve gedragspatronen.

6. Het zelfbewuste menselijke verstand is onvergelykelijk superieur — onweerlegbaar verschillend van en onherroepelijk zonder enig verband met het stereotiepe gedrag van de chimpansee.

f. Het is dus zonneklaar dat de *geringe* superioriteit van het menselijke brein boven dat van het dier onmogelijk de verklaring kan zijn voor de onoverbrugbare kloof tussen het unieke ongebonden menselijke *verstand* en het automatisch instinctief functionerende dierlijke brein.

g. *Derhalve moet er een NIET-fysieke* toevoeging aan het menselijk brein bestaan, die dit menselijke brein omzet in het menselijke verstand, aangezien er geen fysieke component bestaat die hier een verklaring voor kan geven.

Het menselijke BREIN vormt geen verklaring voor het menselijke *VERSTAND*. Dat is duidelijk. En eenvoudig. Er *moet* zich een niet-fysiek element in het menselijke verstand bevinden.

Elektrische activiteit in de hersenschors

Piramidecel van de hersenschors

(Vervolg van pagina 27)

aannemelijk lijkende verklaring bij de hand.

De traditionele (en tevens de eenvoudigste) interpretatie van het verband tussen hersengewicht en intelligentie is deze: het gewicht van de hersenmassa op zichzelf is minder belangrijk dan de verhouding van het hersengewicht tot het totale lichaamsgewicht. Op zo'n schaalverdeling staat de mens ongetwijfeld bovenaan — dat moeten wij althans maar geloven — want zijn hersenen wegen 1,8% van zijn gemiddelde lichaamsgewicht van 75 kilo. Het brein van een chimpansee haalt dan 1%, dat van de vinvis 0,03% en het brein van de blauwe vinvis weegt maar 0,005% van zijn immense lichaamsgewicht van 13 000 kilo.

Hoewel deze theorie logisch lijkt — en inderdaad gedeeltelijk juist is — kan zij toch niet lang stand houden. Binnen de orde der cetacea (walvissen, dolfinen en bruinvissen) — wier mentale capaciteiten onderling vrijwel niet verschillen — laat de verhouding tussen hersen- en lichaamsgewicht een 200-voudige afwijking zien: de 0,86% van de dolfijn tegen de 0,005% van de blauwe vinvis. Deze variatie is ongeveer 100 maal groter dan het verschil tussen de mens en de dolfijn. Zijn dolfinen dan 200 maal „slimmer” dan blauwe vinvissen? En is de mens maar twee maal zo „slim” als een dolfijn?

Zonder aan deze theorie meer tijd te verspillen, gooit het Zuidamerikaanse kapucijnaapje de hele theorie omver. Zijn hersenen bedragen 5,7% van zijn totale lichaamsgewicht — dat is 200% groter dan de verhouding hersen/lichaamsgewicht bij de mens. Zou dat dan moeten betekenen dat dit kleine aapje drie maal zo intelligent is als een menselijk wezen?

Andere systemen, zoals de verhouding tussen totaal hersengewicht en lichaamsoppervlak, of tussen hersenstam en het gewicht van de frontale hersenkwab lijken op het eerste gezicht meer geldigheid te hebben, maar het blijkt al gauw dat zij evenmin een verklaring kunnen bieden voor de superioriteit van het menselijke verstand.

(Wordt vervolgd)

Persoonlijk

(Vervolg van pagina 1)

hadden voorlopige afspraken voor een onderhoud met de president van Korea. Zoals echter zo vaak gebeurt met staatshoofden, verhinderden onvoorziene omstandigheden ons onderhoud. In plaats daarvan had ik samen met de heer Rader (onze belangrijkste juridische adviseur) en de heer Osama Gotoh (hoofd der subfaculteit van Aziatische Studiën aan Ambassador College), die zich in Seoel bij ons had gevoegd, een onderhoud met de minister van Onderwijs en zijn twee belangrijkste medewerkers.

Ik stelde vast dat men in Korea dezelfde onderwijsproblemen kent als waarmede de meeste landen in het Verre Oosten worden geconfronteerd — problemen van verplicht onderwijs voor kinderen van lagere-schoolleeftijd mogelijk te maken — met name in gebieden waar vele volwassenen nog analfabeet zijn. Men kent er ook dezelfde problemen van overbezetting der universiteiten die ik in vele delen van de wereld — met inbegrip van de Verenigde Staten en Europa — aantref. Te veel studenten streven naar de hogere, voor academici openstaande, wetenschappelijke, technologische en leidende functies. Dit begint snel de afmetingen van een wereldomvattend probleem aan te nemen.

Over de gehele wereld komen we tot de situatie dat iedereen voor de belangrijke hooggesalarieerde functies wenst te worden opgeleid. Niemand wenst blijkbaar loodgieter te worden of een betrekking te aanvaarden waarbij hij met zijn handen werkt en een overall draagt.

Maar de moeilijkheid is dat er nu eenmaal onvoldoende plaatsingsmogelijkheden in de vrije beroepen of in de zakenwereld bestaan voor alle afgestudeerden. Dr. Clark Kerr, oud-president van de universiteit van Californië, schat dat er [in de VS] om en nabij een derde van alle afgestudeerden in 1980 niet in staat zal zijn betrekkingen te vinden waarop ze menen op grond van hun opleiding aanspraak te mogen maken.

Maar het probleem van analfabetisme is een waar kruis voor vele landen overal ter wereld — landen in het Verre Oosten, landen in Zuidoost-Azië, de Arabische landen in het Midden-Oosten, vele landen in Afrika en Zuid-Amerika. Verscheidene lan-

den die ik heb bezocht, voeren nu verplicht onderwijs in voor althans de eerste klassen van de lagere school — met inbegrip van India, Ceylon, Thailand, Nepal en Zuid-Vietnam. Maar desondanks kennen ze ernstige problemen — de opleiding van onderwijzers, en alle kinderen ertoe te brengen naar school te gaan en op school te blijven.

Vele van deze landen die te kampen hebben met een hoog percentage aan analfabetisme worden tevens geteisterd door armoede, hongersnood, slechte voeding, ziekte, en de bevolking leeft in mensonwaardige en onhygiënische omstandigheden waarvan de meesten van mijn lezers zich eenvoudig geen voorstelling kunnen maken.

Een ander probleem vormt het invoeren van onderwijs voor de bergbevolking in enige van deze landen in het Verre Oosten. Ambassador College neemt nu actief deel aan de programma's van de koning van Thailand en van de koning van Nepal voor de ontwikkeling van hun respectieve ongeletterde bergbewoners.

Ik had de gelegenheid, aan deze onderwijsautoriteiten in Korea iets uiteen te zetten over de misstanden bij het onderwijs van deze wereld in het algemeen. Want zelfs in de meer ontwikkelde landen met een zeer laag percentage aan analfabetisme heersen schandelijke MISSTANDEN bij de onderwijsstelsels. Het feit van de ONTBREKENDE DIMENSIE in het onderwijs is een tragedie. Deze Koreaanse onderwijsautoriteiten legden een oprechte belangstelling aan de dag toen zij iets hoorden over de ONTBREKENDE DIMENSIE en over het wereldomvattende onderwijsprogramma van Ambassador College door middel van radio, televisie en de massale verspreiding van *De ECHTE WAARHEID* in vijf talen.

Die ONTBREKENDE DIMENSIE houdt in de kennis van het eigenlijke DOEL van het menselijke leven — het weinig bekende en naar het schijnt ongelooflijke potentieel van de mens — een kennis van de juiste waarden en van DE WEG die de enige OORZAAK kan zijn die tot VREDE kan leiden.

Toen ik aan de drie topfiguren op het ministerie van Onderwijs van Korea de twee algemene levenswijzen uiteenzette — de levenswijze van „NEMEN” zoals ik het in eenvoudige bewoordingen stel — de levenswijze waaraan de huidige beschaafde wereld

hardnekkig blijkt vast te houden — in tegenstelling tot de levenswijze van „GEVEN” — en hoe ons Werk uit financieel oogpunt 38 jaar geleden met niets was begonnen, als een instrument van GEVEN, dienen, delen en bijdragen — met niets om te verkopen — volstrekt een NIET-commerciële onderneming — van het verstrekken van de juiste kennis — door aan de wereld de ONTBREKENDE DIMENSIE in de opvoeding te geven — en hoe het Werk was UITGEGROEID met zo'n wereldomvattende uitwerking, waren ze verbaasd.

Ik veronderstel dat sommige mensen natuurlijk denken dat zo'n levenswijze nooit succes zou kunnen hebben. Maar een ruim 38-jarige ervaring heeft aangetoond dat het veel praktischer is dan de zelfzuchtige motieven van elkaar de loef af te steken.

Deze mannen vroegen om deze toelichting, die ik het voorrecht had te geven. En die levenswijze is natuurlijk eenvoudig de weg die ons door de levende Schepper wordt voorgehouden!

Ik heb lange gesprekken met een aantal ministers van Onderwijs in verscheidene landen over de gehele wereld gevoerd. Eén minister van Onderwijs deed mij het voorstel aan de hand dat ik te Pasadena een Wereldcongress van ministers van Onderwijs uit vele landen over de wereld zou samenroepen. Ik ben er zeker van dat velen eraan zouden deelnemen. Het voorstel is in studie.

Daarna, op vrijdag 10 maart, vlogen we terug naar Tokio, waar ik enkele heel belangrijke gesprekken had met ongeveer acht van naar ik meen de tien invloedrijkste personen in het parlement en de regering van Japan.

Op zaterdagavond nodigden wij de nieuwe ambassadeur van Israël en zijn echtgenote uit voor een diner. De zondagmiddag daarop dronken we thee met hen op de Israëliische ambassade.

Maandag was een drukke dag. 's Middags waren we op de thee uitgenodigd bij prins Mikasa in zijn nieuwe paleis — één van de vier of vijf paleizen van de keizerlijke familie in de zeer grote keizerlijke paleistuinen. De prins is de jongste broer van de keizer van Japan. Bij een vroeger bezoek aan Tokio had ik een onderhoud van drie kwartier gehad met kroonprins Akihito in zijn paleis. Ik heb prins Mikasa heel goed leren

kennen. Ik ontmoette hem voor het eerst eind oktober 1968, toen ik als zijn gast voor een lunch was uitgenodigd. Ik heb hem sindsdien ettelijke malen ontmoet.

De prins heeft grote belangstelling voor geschiedenis, alsmede voor de betrekkingen op het gebied van onderwijs en cultuur tussen Japan en het Westen, en het Midden-Oosten. Hij legt belangstelling aan de dag voor ons archeologisch project met de Hebreeuwse universiteit in Jeruzalem.

Terwijl we thee dronken, gaf de prins uiting aan zijn wens, in Tokio een instituut ter bestudering van de bijbelse geschiedenis op te richten, ten einde de volken van het Oosten een beter begrip bij te brengen voor de volken van het Westen en het Midden-Oosten, en hun beschavingen. Hij maakte deze opmerking omdat de westerse beschaving hoofdzakelijk rust op het christendom en het jodendom, die hij als het ware fundament van de westerse beschaving beschouwt. Zijn idee was dat zo'n instituut zou voorzien in een plaats waar het Japanse volk en andere oosterse volken studeren zonder naar een kerk of synagoge of ander bedehuis te gaan. Het instituut zou natuurlijk voorzien dienen te worden van een behoorlijke bibliotheek met boeken over de westerse beschaving, met inbegrip van Bijbels, bijbelse encyclopedieën, bijbelse woordenboeken, lexicons voor zowel Hebreeuws- en Grieks-Japans, Hebreeuws- en Grieks-Engels, zowel als andere talen. Verder concordanties, bijbelvertalingen, enz. Al deze Bijbels en andere boeken zouden niet alleen in het Japans en Engels dienen te zijn, maar ook in die talen waarin behoefte zou bestaan.

De prins was van mening dat er voor zo'n project grote belangstelling zou bestaan, als iemand het initiatief daartoe zou nemen.

Ik overzag onmiddellijk de draagwijdte van zijn idee, en antwoordde: „Iemand heeft dit zojuist gedaan! Ik heb dat initiatief genomen! Ambassadeur College zal gaarne het initiatief voor zo'n programma nemen, met name het verschaffen van de bibliotheek.” Ik vroeg of het niet passend zou zijn de naam van Ambassador College aan het instituut te verbinden, en hij antwoordde bevestigend. Ik ben van mening dat tijdens dat

onderhoud misschien de grondslag is gelegd voor wat mogelijk kan uitgroeien tot een instituut voor bijbelstudie in Japan waar veel gebruik van zal worden gemaakt. Later tijdens mijn onderhoud met premier Sato vertelde ik de premier over het plan van de prins en mijn besluit om het initiatief daartoe te nemen. De premier juichte het plan van harte toe en gaf aan één der vooraanstaande leden van de volksvertegenwoordiging, die mij bij dat gesprek vergezelde, opdracht na te gaan of niet een deel van de gelden voor dit project door de regering uit de begroting van Onderwijs kon worden verstrekt.

Ik kan mij niet voorstellen hoe dit project, dat oorspronkelijk een plan van een lid van de keizerlijke familie was en de goedkeuring en de financiële steun van de regering achter zich heeft, met meer gezag van start had kunnen gaan.

Nadat we het paleis van de prins hadden verlaten, hadden we geen tijd om naar ons hotel terug te keren; we werden dan ook rechtstreeks naar een afspraak voor een diner gereden, waar we de gasten waren van twee hooggeplaatste leden van de Japanse volksvertegenwoordiging. Deze twee kamerleden waren met premier Sato naar San Clemente in Californië gevlogen, waar de premier een bespreking met president Nixon had gevoerd. Gedurende dat bezoek aan de Verenigde Staten had de premier een afspraak voor een onderhoud met mij gemaakt, toen hij afgelopen januari in San Clemente was. Ik lag toen toevallig ziek te bed — met 40 graden koorts — en daarom zond ik de heren Rader en Gotoh in mijn plaats.

Tijdens hun onderhoud vroeg premier Sato of we deze twee kamerleden, de secretaris van één van hen en acht vooraanstaande leden van de Japanse pers per vliegtuig naar onze campus in Texas konden brengen, hetgeen we deden. Ze bleven twee nachten en bijna drie dagen op onze campus in Texas. Van alle kanten hoorden we later dat het een groot succes was geweest. Ze hadden breedgerande cowboyhoeden en Texaslaarzen gekocht, en hadden genoten van een samenzang met de studenten op een avond. Tevens hadden zij onze proefboerderij bezichtigd die 1600 ha beslaat.

Deze kamerleden nodigden ons uit het gebouw van de Japanse volksver-

tegenwoordiging op woensdagmorgen te bezoeken, en maakten een afspraak voor mij voor een onderhoud met Kakuei Tanaka, minister van Internationale Handel en Industrie (MITI) — één van de twee belangrijkste ministeries.

Deze dag was het HOOGTEPUNT van ons bezoek aan Japan, want we hadden een afspraak gemaakt voor een onderhoud met de premier om 2 uur 's middags. Om 11.30 uur werden we volgens plan door deze kamerleden naar het Japanse parlamentsgebouw begeleid.

We werden eerst naar een speciale ontvangkamer gebracht, waar we, in afwachting van de komst van de heer Tanaka, ontvangen werden door de secretaris van het kabinet, de heer Takeshita. Drie grote fauteuils achter in de kamer stonden tegenover verscheidene andere stoelen in de kamer. Vóór de drie fauteuils stond een tafel. De heer Tanaka was op dat ogenblik door een belangrijke zitting verhinderd. Niettemin maakte hij zich ongeveer tien minuten vrij uit die zitting en kwam in de kamer waarin wij wachtten. Hij begroette mij en daarna ook de heer Rader en de heer Gotoh, die hij in San Clemente had ontmoet. Hij verzocht mij met een gebaar en een glimlach op de middelste van de drie fauteuils achteraan plaats te nemen en legde uit dat het de zetel van de premier was, wanneer de premier in deze kamer een vergadering bijwoonde. Er werden door officiële fotografen talrijke foto's van minister Tanaka en mijzelf genomen.

De heer Tanaka zei ons dat ieder gewenst officieel rapport van zijn ministerie te onzer beschikking stond. Aangezien hij naar de kamerzitting moest terugkeren, zei hij dat hij tijdens mijn volgend bezoek aan Japan een langere tijd voor een onderhoud met mij zou uittrekken.

Te San Clemente had minister Tanaka met premier Sato deelgenomen aan besprekingen met president Nixon. Voorts had hij belangrijke gesprekken op economisch gebied gevoerd met de minister van Financiën Connally.

Na afloop van het gesprek met minister Tanaka werd ik voorgesteld aan de secretaris van de Liberaal-Democratische Partij, Ohera, een voormalige minister van Buitenlandse Zaken en één van de invloedrijkste figuren op het Japanse politieke

toneel. We werden toen voor de lunch uitgenodigd in de eetzaal van het parlamentsgebouw, waar ik de minister voor Ruimtelijke Ordening en enkele andere kamerleden ontmoette.

Na de lunch reden we naar het gebouw met de kantoren der kamerleden, waar we verscheidene andere parlamentsleden ontmoetten, onder wie degene wiens zoon als tweedejaars student op onze campus te Pasadena is.

Mijn afspraak met de premier was om 2 uur 's middags gesteld. We werden naar de ambtswoning van de premier vergezeld door vier hooggeplaatste leden van het Japanse parlement. Drie van hen hadden de premier vergezeld naar het onderhoud met president Nixon te San Clemente. De vierde was de vader van de student op de campus van Ambassador College te Pasadena.

Evenals bij mijn vorige onderhoud met de premier in december 1970 werden we eerst gebracht naar de ontvangkamer van de premier die aan zijn privé-kantoor grenst. Daar werden we voorgesteld aan een jonge Japanse tolk, een heel goed-uitziende en briljante jongeman van het departement van Buitenlandse Zaken. Hoewel de heer Sato Engels spreekt, geeft hij er de voorkeur aan dat bij een onderhoud zijn tolk in het Japans herhaalt wat hij mij in het Engels hoort zeggen. Wanneer hij met mij praat spreekt hij voor het merendeel in het Japans en de tolk herhaalt het voor mij in het Engels. We maakten echter geen gebruik van de tolk, totdat we in zijn privé-kantoor zaten.

We hoefden slechts enkele minuten in de ontvangkamer te wachten. Toen kwam premier Eisaku Sato binnen, met een buitengewoon hartelijke en lachende begroeting en handdruk. Hij zei dat hij blij was mij weer te zien en dat het hem speet dat ik niet in staat was hem in San Clemente te ontmoeten. Natuurlijk uitte ik mijn leedwezen erover dat ik hem toen niet had kunnen ontmoeten. Evenals bij mijn vorige bezoek legden officiële fotografen onze begroeting en handdruk op de plaat vast.

Daarop gingen we net zoals de vorige keer naar zijn privé-kantoor. Hij zat tegenover ons gezelschap — de vier parlamentsleden, de heer Rader en de heer Gotoh en de tolk. Ik zat aan de ene zijde en de tolk aan de andere zijde van de premier.

Meteen opende de heer Sato het gesprek met te zeggen dat dit inderdaad een historische gebeurtenis was. Tijdens mijn vorige gesprek met hem, 15 maanden geleden, stonden de kranten vol van het nieuws over de anti-Amerikaanse opstootjes op Okinawa. Tijdens dat gesprek had de premier voorgesteld dat ik bij mijn volgend bezoek in februari naar Okinawa zou gaan (de toestand op Okinawa was té ernstig en gespannen om er toen meteen zonder gevaar voor mijn veiligheid heen te gaan) om persoonlijk daar de situatie in ogen-schouw to nemen — door te praten met de bevolking, met de Amerikaanse en Japanse autoriteiten — en aan het Amerikaanse volk in *The Plain Truth* verslag uit te brengen, hetgeen ik uiteraard ook gedaan heb. Zodoende stond mijn vorig gesprek met de heer Sato in het teken van de toestand op Okinawa op een tijdstip dat de premier alles in het werk stelde om Okinawa weer onder Japans beheer te brengen.

De premier herinnerde mij er met een glimlach aan dat *dit* onderhoud toevallig juist plaatsvond op het ogenblik van de officiële teruggave van Okinawa aan Japan. Het was toen 15 maart even na 2 uur 's middags. Na afloop van ons onderhoud, om 3 uur, zou de officiële plechtigheid plaatsvinden, in een aangrenzende conferentiezaal, waar het uitwisselen der ratificatieoorkonden voor de teruggave van Okinawa zou plaatshebben.

Dit was ongetwijfeld het HOOGTEPUNT in de acht jaar dat Eisaku Sato premier van Japan was. Hij zei dat de Amerikaanse ambassadeur Meyer met zijn staf en verder de Japanse minister van Buitenlandse Zaken met zijn medewerkers ieder ogenblik konden arriveren. Daarom was ons onderhoud een soort voorspel voor deze historische plechtigheid.

De premier bedankte me voor mijn bijdrage ten opzichte van de thans met succes bereikte teruggave van Okinawa. Natuurlijk was mijn bijdrage, zo daarvan sprake mocht zijn, te onbeduidend om van enige invloed te zijn wat het resultaat betreft — maar het was prettig te horen dat de premier tevreden was.

De heer Sato gaf uiting aan zijn grote voldoening over de overeenkomst tussen de Verenigde Staten en Japan. Hij vertelde me met enige

nadruk dat president Nixon te San Clemente had beloofd dat er op de Amerikaanse bases die op Okinawa zullen overblijven, geen kernwapens of gifgassen zouden worden opgeslagen.

Ik wees de premier erop dat dr. Ohama met mij op Okinawa was geweest en dat hij en zijn vrouw in het afgelopen jaar onze gasten waren geweest op de campus te Pasadena en Texas. De heer Sato vertelde me toen dat dr. Ohama voorzitter is van het Comité tot Voorbereiding van de World Marine Fair die het volgend jaar op Okinawa zal worden gehouden en hij verzocht mij ideeën naar voren te brengen die tot het doen slagen van de tentoonstelling bij zouden kunnen dragen.

Ik nodigde daarop de premier en zijn echtgenote uit een bezoek aan ons in Pasadena en Texas te brengen na afloop van zijn ambtsperiode. Hij too de belangstelling voor een dergelijk bezoek en zei dat een familielid van zijn vrouw te San Antonio in Texas woont, en dat hij in 1933 San Antonio en El Paso had bezocht.

Zoals ik al heb vermeld, vertelde ik de premier over het plan van prins Mikasa om in Tokio een instituut op te richten waar men bijbelse geschiedenis kan bestuderen, ten einde een beter begrip tussen de volken van het Oosten en het Westen teweeg te brengen. De heer Sato uitte zich bepaald positief ten opzichte van het plan en droeg één van de vooraanstaande parlementsleden die mij had vergezeld, op om na te gaan in hoeverre de begroting voor Onderwijs ruimte liet voor het uittrekken van regeringsgelden als bijdrage aan het instituut.

De heer Sato vroeg of ik ook plannen had om communistisch China te bezoeken. Ik vertelde hem dat ik geen vastomlijnde plannen voor zo'n bezoek had, althans op dat ogenblik niet.

Het was tien minuten vóór drie geworden en we stonden op om te vertrekken. Terwijl we de ambtswoning van de premier verlieten, zagen we de dienstauto's van de Amerikaanse ambassade en van het Japanse ministerie van Buitenlandse Zaken voorrijden.

De volgende morgen werd de uitwisseling van de ratificatieoorkonden m.b.t. de teruggave van Okinawa aan Japan, na 27 jaar Amerikaans be-

stuur, met grote letters op de voorpagina in de Japans- en Engelstalige kranten aangekondigd.

Hongkong, 20 maart — Ik ga hier verder met schrijven.

Van Tokio vlogen we verder naar New Delhi in India. We werden daar eerst over twee dagen verwacht, zodat we de lange vliegreis onderbraken door de nacht door te brengen in Hongkong.

In Hongkong stond er een vette kop bovenaan de eerste pagina van de *South China Morning Post*, van 18 maart: „Peking valt Nixon-doctrine aan”. Dit bericht is gedateerd 17 maart te Peking. Het luidt: „De 'Nixon-doctrine' is hier drie weken na het bezoek van president Nixon aan China voorwerp van ernstige kritiek geworden”. Hierop volgde een tirade tegen president Nixon en de Verenigde Staten.

In de editie van maandagmorgen, 20 maart, van dezelfde krant trof ik dit bovenaan op de voorpagina aan; „Chinese handels-'deskundigen' buiten Amerikaanse firma's uit”. Dit artikel liet zien hoe Amerikaanse zakenlieden, „verblind door de mogelijkheid van een potentiële markt van 800 miljoen mensen”, bedrogen worden door Chinezen die zich uitgeven als „handelsdeskundigen”. Amerikaanse firma's weten over het algemeen, aldus het artikel, weinig van de wijze waarop China handel drijft en vele Chinezen die zich als handelsdeskundigen uitgeven, maken daarvan op verschillende manieren misbruik.

Zijn we op weg naar VREDE? Het anti-Amerikanisme neemt toe, en neemt overal ter wereld op nieuwe en onverwachte plaatsen in hevigheid toe. Anti-Amerikaanse incidenten komen in toenemende mate in Turkije voor. In de Middellandse Zee werd de Amerikaanse oorlogsvloot ingekrompen, terwijl de Sovjetunie haar zee-macht daar in toenemende mate versterkt. De Russen hebben zich militair in het Midden-Oosten genesteld — met name in Egypte en Syrië. Het anti-Amerikanisme wordt aange-wakkerd in Griekenland.

In plaats van winstpunten voor VREDE vertonen zich overal ter wereld dreigend tekenen van gevaar.

Hoe komt dat?

Het moest voor iedereen duidelijk zijn, maar bijna niemand schijnt de eenvoudige waarheid te begrijpen.

Zoals ik reeds heb gezegd en zal blijven zeggen zolang dat mogelijk is, er zijn nu eenmaal TWEE LEVENSWIJZEN. Eenvoudigheidshalve noem ik de ene levenswijze die van „NEMEN” en de andere die van „GEVEN”. En bijna iedereen houdt koppig vast aan de levenswijze van „NEMEN”. De enkeling is er op uit om bij elke mogelijke gelegenheid de ander te bedotten. Landen blijven hardnekkig vasthouden aan hun EIGENbelang en als dat belang het best gediend lijkt door anderen te benadelen — zelfs door oorlog — zijn er landen die niet zullen aarzelen om andere landen zoveel mogelijk te benadelen.

Op de Conferentie te San Francisco, bijna 27 jaar geleden, kwamen de leiders van de landen bijeen als „de laatste HOOP van de wereld” voor VREDE, en ter voorkoming van de nucleaire Derde Wereldoorlog die al het menselijke leven van de aarde zou kunnen wegvagen. Uit effectbejag werden in plenaire zittingen altruïstische en lofprijzende redevoeringen gehouden, maar in de gesloten vergaderingen vochten de leiders van landen venijnig om zelfzuchtige voordelen op andere landen te behalen.

De ruimte in dit nummer van *De ECHTE WAARHEID* laat niet toe het reeds geschrevene verslag op te nemen van de ontmoetingen met de leiders van India, Ceylon en Israël. Dat moet dus wachten tot het augustusnummer. ■

**DE IDEALE
WERELD VAN MORGEN**
Een blik in de toekomst...

Hoe zal deze wereld er in tien jaar tijds uitzien? Aan de hand van dit boek zult u, verbaasd, een blik in de toekomst kunnen werpen. Het bevat de meest hoopvolle vooruitzichten die u ooit gelezen heeft. Vraag ons om uw gratis exemplaar.

IN DIT NUMMER

★ NU IN OPKOMST — EEN NIEUW MACHTSEVENWICHT

Een nieuwe wereld begint vorm aan te nemen. De gesprekken van president Nixon in Peking en Moskou vormen een weerspiegeling van Washingtons nieuwe wereldomvattende strategie. Het welslagen hiervan zou de onzekere vrede in de wereld kunnen verlengen. Mislukking zou stellig tot een nucleaire nachtmerrie leiden. Zie pagina 2.

★ EVOLUTIONISTEN „SPRAKELOOS” OVER DE OORSPRONG DER TALEN

Hoe — en waarom — zijn talen ontstaan? Hebben de mensen talen „geleerd” door dierengeluiden na te bootsen? Door reflexgeluiden veroorzaakt door lichamelijke inspanning? Om medemensen voor gevaar te waarschuwen? Of is er nog een andere reden waarom wij in het bezit zijn van zoveel verschillende talen? Zie pagina 8.

★ HET GROTE VRAAGSTUK VAN UW LEVEN — VOORTBESTAAN!

De leider van om het even welk land van een bepaald aantal naties zou nu in een overijld ogenblik de nucleaire oorlog kunnen ontketenen die al het menselijke leven van de aarde zou kunnen wegvagen! Er rest ons maar weinig tijd om oplossingen te vinden! Zie pagina 11.

★ WAAROM ZO'N GROOT VERSCHIL TUSSEN DIERLIJK BREIN EN MENSELIJK VERSTAND?

Zie pagina 19.